

İİ HABER İOANDAN

Söz adam oldu

1 Baştan Söz vardi, Söz Allahtay-
di, Söz Allahti.

2 Baştan O Allahtaydi.

3 Hepsi Onunnan kuruldu, Onsuz
bişey kurulmadı.

4 Onda yaşamak vardi. Yaşamak
insan için aydındıktı.

5 Aydının karannıkta şafk eder,
karannık onu enseyämedi.

6 Allahtan bir adam geldi, onun
adi Ioan.

7 Geldi Aydının için saatlik et-
sin, hepsi insan onun aşırı inansın.

8 O Kendi diildi Aydının, ama
geldi Aydının için sölesin.

9 Odur hakına Aydının, Angısı
herbir adamı, bu dünneyä gelän, ay-
dinnadér.

10 O Kendi bu dünneyä geldi. Dün-
nä Onun aşırı yaradıldı, ama dünnä
Onu tanımadı.

11 Kendikilerinä geldi, kendikile-
ri Onu kabletmedi.

12 Ama hepsi onnar, kim Onu kab-
letti, kim Onun adına inandı, O izin
verdi onnar olsun Allahın uşakları,

13 angıları diil kandan, diil ettän
hem diil adam istediindän, ama Al-
lahtan duudu.

14 Söz adam oldu, bizim aramızda
yaşadı, iivergiylän hem asılıklan
dolu. Onun metinniini gördük, nicä
Bobadan biricik Oolun metinniini.

15 Ioan Onun için saatlik etti da
büyük seslän bölä dedi: «Budur O,
Kimin için haberledim: „O, Kim

bendän sora geler, taa üstün bendän,
zerä Bendän taa ileriyydi“.

16 Onun doluşundan hepsimiz iiver-
gi üstünä iivergi edendik».

17 Zerä Zakon Moisey aşırı veril-
di, ama hayır hem asılık İisus Hris-
tos aşırı geldi.

18 Allahı bir sira bilä kimsey gör-
medi. Biricik Ool, Allah, kim Boba-
nın kucaanda bulunêr, O Allahı açtı.

Saatlik Vaatizedici Ioandan

19 Tä ne söledi Ioan, açan Ierusa-
limdän iudeylär yolladılar popazları
hem leviylileri ona, sorsunnar: «Kim-
sin sän?»

20 Ioan açık söledi, atılmadı, bölä
lafetti: «Bän diilim Hristos».

21 «E kimsin sän? İliyaysın mı?» –
sordular onnar. «Diilim», – dedi o.
«Beklenän proroksun mu?» «Dii-
lim», – cuvap etti o.

22 «Ozaman kimsin sän, sölä bizä,
ki bilelim, ne cuvap etmää onnara,
kim bizi yolladı. Ne var nicä sän sö-
leyasin kendin için?» – sordu onnar.

23 O dedi: «Bän – bir ses, çol erdä
baaran: „Saabiyä yolu uzladın“, ni-
cä prorok İsaya dedi».

24 Ozaman yollanmışlar farisey-
lerdän Ona sordular:

25 «Eer sän diilseydin ne Hristos,
ne İliya, ne dä beklenän prorok, oza-
man neçin vaatiz edersin?»

26 Ioan cuvap etti onnara: «Bän
suylan vaatiz ederim, ama aranızda
durêr Birisi, Angısını siz tanımêér-
siniz».

27 Odur, bendän sora gelän, /ama
bendän üstün olan/. Bän diilim yakış-
ıklı çözümaä Onun ayak kaplarının
tasmalarını».

28 Bu oldu Vifavarada*, İordanın
ötäända, neredä Ioan vaatiz edärdi.

Allahin Kuzusu

29 Ertesi günü görer Ioan İisusu,
geleräk ona dooru, da deer: «Tä, Al-
lahin Kuzusu, Angısı alêr dünneyin
günahını!

30 Budur O, Kimin için sizä ha-
berledim, deyip: „Bendän sora geler
Adam, ani taa üstün bendän, zerä
bendän ileriyydi“.

31 Bän Onu tanımadım, ama suy-
lan vaatiz etmää geldim, ki Izrail in-
sanına tanidilsin».

32 Ioan dedi: «Bän gördüm Ayoz
Duhu, göktän guguş gibi ineräk da
Onun üstünä konarak.

33 Onu tanımadım, ama O, Kim
yolladı, vaatiz edeyim, bana dedi:
„Bak, kimin üstünä Ayoz Duh ineräk
konacek, Odur, Kim Ayoz Duh-
lan vaatiz edecek“.

34 Bän bunu kendim gördüm hem
şaat oldum, ani Odur Allahın Oolu».

İisusun ilk üürenicileri

35 Ertesi günü Ioan üürenicilerin-
dän ikisinnän bulunardı.

36 İisus oradan geçärkän gördü
da dedi: «Tä, Allahın Kuzusu!»

37 Üürenicilär, işidip lafları, ikisi
dä İisusun ardına gittilär.

38 İisus döndü da, görüp onnarı
ardına gelirkän, dedi: «Ne aarêér-
sınız?» Onnar dedilär Ona: «Rav-

vi (annaması Üüredici), neredä ya-
şêerrsın?»

39 «Gelin da görün», – cuvap etti
İisus. Onnar gittilär da gördülär ne-
redä yaşêér, da o günü Onunnan kal-
dilar. Yakındı onuncu** saat.

40 Birisi ikisindän, ani Ioanın şaat-
lıını işitti da İisusun ardına gitti, An-
drey, Simon Petrinin kardeşiydi.

41 O ilkin kendi kardeşini Simonu
bulup, dedi ona: «Biz bulduk Messi-
yayı (annaması Hristos)».

42 Götürdü onu İisusa. İisus, açan
gördü Simonu, dedi: «Sän – Simon,
Ioanın oolu. Senin adın olacek Kifa
(annaması taş***))».

Filip hem Nafanail geldilär İisusa

43 Ertesi günü İisus istedi gitsin
Galileyaya. O, bulup Filipi, dedi
ona: «Gel Benim ardıma».

44 Filip bulunardı Vfsaida kasa-
basında, neredän Andrey hem Petri.

45 Filip buldu Nafanaili da dedi
ona: «Biz bulduk Onu, Kimin için
Moisey Zakonda hem proroklar yaz-
dı, İisusu Nazaret kasabasından, İosi-
fin Oolunu».

46 Nafanail dedi ona: «Var mı ni-
cä bişey islää çıksın Nazaret kasaba-
sında?» «Sän gel dä gör», – cuvap
etti Filip.

47 İisus, görüp Nafanaili gelirkän,
dedi onun için: «Tä, bu bir hakına
İzrail adamı, angısında yok şalvir-
lik!»

48 «Näändän bilersin?» – sordu
Nafanail. İisus cuvap etti: «Gördüm
seni, açan Filip taa çarmadıydı,

* 1:28 Vifavarada: taa evelki tekstlerdä «Vifaniyada». ** 1:39 Onuncu saat – saat 16 (ama kimi bilgilere göre saat 10). *** 1:42 Taş – urumca «petros» (Petri).

açan sän bulunurdun incir fidanın altında».

49 Nafanail deer Ona: «Üüredici, Sänsin Allahin Oolu, Sänsin Izrailin Padişahi!»

50 İisus cuvap etti: «Sän inandın, zerä dedim: „Gördüm seni incir fidanın altında“. Sän bundan taa büyük işlär görecän».

51 Sora dedi: «Dooru, dooru söleerim sizä, ani büündän ötää göreveniz açılmış gökleri hem Allahin angillerini pineräk hem ineräk Adam Ooluna».

Kana kiiyündä düün

2 Üçüncü günü Galileyanın Kana kiiyündä düün vardi. İisusun anası oradaydı.

2 Düünä çäardilar İisusu da üürenicilerinnän.

3 Çünkü şarap bitmişti, İisusun anası dedi Ona: «Onnarda yok şarap».

4 İisus cuvap etti: «O, karı! Bana hem sana ne? Benim saadim taa gelmedi».

5 Anası izmetkerlerä dedi: «Yapasınız onu, ne deyecek».

6 Orada vardi altı kap taştan. İudeylerin adetlerinä görä, bu kaplardan suyu faydalardilar yikanmak adetlerindä. Herkezi bu kaplardan alardı iki-üç ölçü* su.

7 İisus dedi onnara: «Doldurun kapları suylan». Onnar doldurdular onnarı aazlarından.

8 «Şindi alın da götürün düün cuvapçısına», – dedi İisus. Ölä dä yaptilar.

9 Düün cuvapçısı dattı sudan olmuş şarabı. O bilmärdi, neredän bu

şarap, bilärdilär izmetkerlär, ani doldurdular kapları. Düün cuvapçısı çäardii güveeyi

10 da dedi ona: «İnsan ilkin koyêr sofraya ii şarabı, da konaklar sarfoş olduktan sora, prost şarabi. Ama sän ii şarabı brakmışın şindiyä kadar».

11 İisus yaptı bu ilk nişanı Galileyanın Kana kiiyündä. Bununnan açtı Kendi metinniini, da üürenicileri inandılar Ona.

12 Ondan sora, anasının, kardalarınınnan hem üürenicilerinnän barabar gitti Kapernauma. Orada kaldılar birkaç gün.

İisus paklêér Ayoz binayı

13 İudeylerin Paskellesi yaklaştı. İisus geldi İerusalim kasabasına.

14 Buldu Ayoz binanın aulunda öküz, koyun, guguş satannarı hem oturukça para diiştirenneri.

15 Tasmadan yaptı bir kamçı da kooladı hepsini dışarı Ayoz binanın aulundan koyunnarlan hem öküzlär-län, daattı para diiştirennerin gümüşlerini, aktardı masalarını.

16 Dedi guguş satannara: «Alın bunnarı buradan da Benim Bobamın evini panayira çevirmeyin!»

17 Üürenicileri aklına getirdilär, ani var yazılı: «Havezlik Senin evin için Beni kemir».

18 İudeylär bunun için dedilär Ona: «Ne nişannan bizä gösterecän, ani var dooruluununu yapasın?»

19 İisus dedi: «Yikın bu Ayoz binayı da Bän üç günädän enidän kaldiracam».

20 İudeylär dedilär: «Lääzim ol-du kirk altı yıl yapılsın bu Ayoz

bina, da Sän yapaca onu üç gündä mi?»

21 Ama O, deyeräk Ayoz bina, Kendi güüdesi için lafedärdi.

İisus biler hepsini

22 Aşan dirildi ölüdän, üürenicileri aklına getirdilär, ani o sölediydi bu lafları, da inandılar Ayoz Yaziları hem İisusun sözünü.

23 Aşan İisus Paskellä yortusunda İerusalim kasabasındaydı, çok insan inandı Ona, zerä görärdilär meraklı nişannarı, ani yapardı.

24 Ama Kendisi İisus umudunu on-nara koymardi, zerä taniyärdi hepsini.

25 Onun yoktu lääzimnäklä, ki birkimsey annatsın insan için, zerä O Kendisi bilärdi, ne var insanın üreendä.

İisus hem Nikodim

3 Fariseylerin arasında vardi bir adam, adı Nikodim, bir iudey öndercisi.

2 O geldi İisusa gecä vakıdı da dedi: «Üüredici, biz bileriz, ani Sänsin Üüredici, Allahtan gelmä, zerä kimsey yapamäér o nişannarı, ani ya-pêrsin Sän, eer olmarsayı Allah onunnan».

3 İisus dedi ona: «Dooru, dooru söleerim sana, ani herbir adam, duumarsayı enidän*, yok nasıl görsün Allahin Padişahlığını».

4 Nikodim dedi: «Nesoy var kollay duusun enidän bir ihtär adam? Acaba var mı nicä o enidän duusun kendi anasından?»

5 İisus cuvap etti: «Dooru, dooru söleerim sana, ani eer duumarsayı

birkimsey sudan hem Duhtan, yok nasıl girsin Allahin Padişahlığını.

6 Ne duulmuş ettän, o et, ama ne duulmuş Duhtan, o duh.

7 Şaşma buna, ani deerim: „Lääzim duuasınız enidän“.

8 Lüzgär eser, nereyi isteer. İşidersin onun uultusunu, ama bilmeersin, neredän geler hem nereyi gider. Hep ölä olêr herkezinän, kim Duh-tan duulmuş».

9 Nikodim dedi: «Nesoy var nasıl bu olsun?»

10 İisus cuvap etti ona: «Sän, Izra-

ilin üüredicisi, bunu mu bilmeersin?

11 Dooru, dooru söleerim, ani biz lafederiz, ne bileriz, hem saatlık ede-

riz, ne gördük, ama siz kabletmeer-siniz bizim saatlımızızı.

12 Lafederim erdeki işlär için, da inanmäêrsınız, nesoy inanabileceniz, eer lafedärseydim gökteki işlär için?

13 Kimsey gökä kalkmadı, Ondan kaarä, Kim göktän indi. Budur Adam Oolu, /ani göktä/.

14 Nicä Moisey kaldırıldı yılanı çol erdä, hep ölä lääzim kalkırsın Adam Oolu da,

15 ki kim inanacek Ona /kaybel-mesin, ama/ diveç yaşasın.

16 Zerä Allah ölä pek sevdı bu dünneyi, ani verdi biricik Oolunu, ki herkezi, kim inanacek Ona, kaybel-mesin, ama diveç yaşasın.

17 Hakına, ani Allah yollamadı Oolu bu dumneyä, ki daava kessin dünneyä, ama Onun aşırı dünnä kurtarılısn.

18 Kim inanêr Ona, daava olma-yacek, ama kim inanmäêr, o daava oldu şindän sora, zerä inanmadı Allahin biricik Ooluna.

* 2:6 İki-üç ölçü – urumca «iki-üç metritis» (80-120 litra).

* 3:3 Enidän – eki «yukarıdan».

19 Daava tutunêr bundan, ani aydinnik geldi bu dünneyä, ama insantaa pek sevdi karannı, nekadar aydinnı, zerä onnarın işleri kötüdür.

20 Zerä herkez, kim fena yapêr, azetmeer aydinnıktan hem gitmeer aydinnaa, ki açılmasın fena yaptıkları.

21 Ama kim yaşêér aslila görâ, o geler aydinnaa, görünsün deyni yaptıkları, ani Allahın kvedinnän yapıli».

İisus hem İoan Vaatizedici

22 Bundan sora İisus üürenicilerin nän barabar geldi İudeya erlerinä. Orada onnarlan bir parça vakıt yaşırdı da vaatiz edärdi.

23 Ama İoan vaatiz edärdi Enonda, yakın Salimä, zerä orada çok su vardı. Orayı gelärdilär da vaatiz olardilar.

24 Çünkü İoan zindana taa düşmediydi.

25 Bu vakit İoanın üürenicilerin hem iudeyelerin arasında kavga peydalandı dincesinä paklanmak için.

26 Geldilär İoana da dedilär: «Üüredici, O, Kim seninnändi İordanın öbür tarafında, Angısı için sän saatlik ettin, şindi O vaatiz eder, da hepsi Ona gider».

27 İoan cuvap etti: «Adam yok naşıl kabletsin bîşey, eer bu verilmäseydi ona göktän.

28 Siz kendiniz şaaşınız benim laflarima. Bän söledim, ani diilim Hristos, ama yollanılmış oldum Onun önü sora.

29 Kimin var gelini, odur güvää. Güveenin yanında dostu durêr, sesleer onu, seviner hem şennener, işidip güveenin sesini. Bu sevinmeliim şindi tamannandi.

30 O lääzim büüsün, ama bän küçüleyim».

31 Göktän gelän – hepsindän üstün. Erdän adam topraktandır, ercessinä İslär için lafeder. Göktän gelän hepsindän üstün.

32 O saatlik eder, ne gördü hem ne işitti, ama kimsey kabiletmeer Onun saatlini.

33 Kim kableder Onun saatlini, bununnan kaavileer Allahın aslılıni.

34 Kimi Allah yolladı, O Allahın sözlerini söyleer, zerä Allah Kendi Duhunu ölçülän vermeer.

35 Boba sever Oolunu, onun için verdi hepsini Onun elinä.

36 Kim Allahın Ooluna inanêr, diveç yaşaması olacek, ama kim inanmâér, yaşamayı görmeyecek. Allahın üfkesi onun üstünä kalêr.

Samariyali kari

4 Fariseylär işttilär, ani İisus taa çok üürenici edener hem vaatiz eder, nekadar İoan.

2 Aslısı, Kendi İisus vaatiz etmärdi, ama vaatiz edärdi Onun üürenicileri.

3 Acan İisus annadı bunu, brakti İudeyayı da enidän gitti Galileya erlerinä.

4 Lääzimdi geçsin Samariyadan.

5 Tä, İisus geler Samariyada bir kasabaya, adı Sihar, neresi yannaşık o kirlan, ani İakov verdiyi kendi ooluna İosifä.

6 Orada bulunardı İakovun pınarı. İisus, dingin yoldan, oturdu pınarın yanında ölä bir altinci* saatta.

7 Geldi bir kari Samariyadan, ki su pınardan çıkarsın. «Ver Bana, su içeyim», – dedi İisus.

* 4:6 Altinci saat – tünlendä saat 12 (kimi bilgiçlerä görâ saat 18).

8 Zerä Onun üürenicileri gittiylärlä kasabaya imeelik almaa.

9 Samariyalı kari dedi: «Sän iudeysin, nesoy bendän, samariyalı kardinan, su içmää isteersin?» İudeylär bişey paylaşmâélär samariyalılarlan.

10 İisus cuvap etti ona: «Eer bilsän Allahın baaşını hem Onu, Kim sendän su isteer, sän kentin istärsin Ondan su içmää, da O yaşamak suyu verir sana».

11 Karı deer Ona: «Saabi, sän yok neylän çıkarasın su, pınar da derin, nesoy var kolay olsun sendä yaşamak suyu?

12 Ne sän taa büüsün bizim bobadan İakovdan mı, angısından bizä kaldı bu pınar, neredän içti kendisi, oolları hem hayvannarı?»

13 İisus cuvap etti: «Kim içer bu sudan, o enidän susar,

14 ama kim içecek o sudan, ani Bän verecäm, diveç susuz kalmayacak. Ama su, ani ona verecäm, onda bir sizıntı olacak, da diveç yaşamaya getirecek».

15 Karı dedi Ona: «Çorbacı, ver bu sudan bana, ki susamayım da gelmeyim buradan su çıkarmaa».

16 «Git, çaar kocanı da gel bura'yı», – dedi İisus.

17 Karı cuvap etti: «Yok kocam». «Dooru söledin, ani yok kocan, – dedi İisus, –

18 zerä beş kocan oldu. Bu adam, kiminnän şindi yaşêersin, o da diil senin kocan. Bunu dooru söledin».

19 Karı dedi: «Çorbacı, görerim, ani Sän bir proroksun.

20 Bizim bobalar baş iilttilär bu bayır üstündä, ama siz deersiniz, ani er, neredä lääzim baş iiltmää, bulunär İerusalimdä».

21 İisus cuvap etti ona: «Karî, inan Beni, geler vakıt, açan baş iiltmeye-ceniz Bobaya ne bu bayır üstündä, ne dä İerusalimdä.

22 Siz baş iildersiniz neyä bilmear-siniz, biz baş iilderiz neyä bileriz, zerä kurtulmak – iudeyerdän.

23 Ama geler vakıt, artık şindän sora geldi, açan hakinâ baş urannar baş iildeceklär Bobaya duhta hem aslılıkta, zerä bütürlü baş iildenneri Boba aarêr.

24 Allah – duh. Kim baş iilder Ona, lääzim baş ursun duhta hem aslılıkta».

25 Karı cuvap eder: «Bilerim, ani gelecek Messiya, Angısına dener Hristos. O, geldiynän, hepsini bizä annadacek».

26 İisus dedi: «Bän, ani seninnän lafedirim, Kendim Messiyayım».

27 Bu vakıt geldi Onun üürenicileri. Onnar şaştilar, ani O lafeder bir kariylan. Ama birisi bilä sormadı: «Ne isteersin?» eki: «Neçin lafederin onunnan?»

28 Karı braktı su kabını, gitti kasabaya da dedi insana:

29 «Gelin dä görün bir adam, angısı söledi hepsini, ne yaptırm. Aca-ba diil mi O Hristos?»

30 Onnar çıktılar kasabadan da gelärdilär İisusa.

31 Bu vakıt üürenicilär yalvarardılar Ona, isin, deyip: «Üüredici, i bişey».

32 Ama O dedi: «Bendä var bir imäk, ani siz bilmearsiniz».

33 Üürenicilär biri-birinnän lafädärdilär: «Getirmedi mi acaba Ona birkimsey imää?»

34 İisus dedi: «Benim imääm bu-dur: yapayım Onun istediini, Kim

Beni yolladı, hem işini Onun taman-nayım.

35 Demeersiniz mi siz, ani var taa dört ay biçmäk vakıdından? Ama Bän sizä deerim: ya gözlerinizi açın da bakın ekinnerä. Onnar sindän so-ra sarardılar biçmäk için.

36 Kim biçer, hak alêr, bereket di-veç yaşamak için toplêér. Onuştan ekici hem biçici barabar sevine-ceklär.

37 Onun için dooru o söz, ani deer: „Biris eker, ama başkası biçer“.

38 Bän yolladım sizi, biçäsiniz, ne-redä siz İslamediniz, ama başkası iş-ledi, siz dä pay alêrsınız onnarin işle-rindän».

39 Çoyu samariyalilar bu kasaba-dan inandılar İisusa karının lafların-dan, angısı, saatlik edip, dedi: «O söledi bana hepsini, ne yaptı».

40 Onuştan, açan geldilär samari-yalilar Ona da yalvardılar, kalsın onnarda, O kaldı orada iki gün.

41 Sora inandılar taa çokluk Ken-di İisusun laflarından.

42 Onnar dedilär karya: «Şindi inanêriz diil senin laflarından, ama kendimiz isittik hepsini da annadık, ani hakina Odur dünneyin Kurtarı-cısı /Hristos/».

Öndercinin oolu saa oldu

43 İki gündän sora İisus yollandı oradan da gitti Galileyaya.

44 O Kendisi saatlik etti, ani bir dä prorok diil hatırlanmış kendi duuma erindä.

45 Açan geldi Galileyaya, orada Onu kablettilär, zerä onnar da yortuya gittiylär da gördüylär hepsini,

ne O yaptı yortu vakıdı İerusalimdä. Onnar da yortuda oradaydilar.

46 İisus enidän döndü geeri Galileyanın Kana küyüünä, neredä suyu çevirdiydi şaraba. Kapernaum kasa-basında bir padişah izmetkerin oolu hastayıdı.

47 Bu izmetkar işitti, ani İisus dön-dü İudeyadan Galileya erlerinä. O geldi İisusa da yalvardı, gelsin da alıştırsın onun oolunu, ani ölüm dö-şependeydi.

48 İisus dedi: «Siz, meraklı nişan-nar hem şaşmaklı işlär görmeyincä, inanmêerrsınız!»

49 Padişahın izmetkeri dedi: «Saabi, gel, taa ölmeyinän benim uşaam».

50 İisus cuvap etti: «Git, senin oolun yaşayacak». O inandi İisusun sözünü da gitti.

51 Acan o taa yoldaydı, çırakları çıktılar ona karşı da söledilär, ani çocuk saa.

52 O sordu onnara: «Ne vakıt ona ii oldu?». Onnar cuvap ettilär: «Dün, edinci* saatta onun yanğını düştü».

53 Bobası annadı, ani bu oldu oza-man, açan İisus dedi ona: «Senin oolun yaşayacak». O hem onun bü-tün evi inandılar.

54 Bu ikinci nişan, ani yaptı İisus geeri İudeyadan Galileya erlerinä döndüktän sora.

Otuz sekiz yıllık hasta saa olêr

5 Ondan sora oldu iudeylerdä bir yortu, da İisus gitti İerusalim kasabasına.

2 İerusalimdä, Koyun tokatlarında var bir göl, ani çifitçasına adı Vi-fezda, dolaylı beş kolonadaylan.

* 4:52 Edinci saat – saat 13 (kimi bilgilere göre saat 19).

sünñär Onu, zerä yapardı bu işleri cumertesi günü.

17 İisus deyärdi onnara: «Bobam Benim taa işleer, Bän dä işleerim».

18 Onuştan iudeylär taa çok ba-kardılar öldürsünñär Onu, zerä diil sade ani basardı cumertesini, ama Allaha deyärdi: «Benim Bobam», koyarak Kendini Allahlan bir.

İisusun zaabitlii

19 Bunun için İisus onnara dedi: «Dooru, dooru söleerim sizä, ani Ool yok nasıl bişey yapsın Kendi-Kendindän, eer görmärseydi Boba-yı yaparkan. Hepsini, ne yapêr Boba, Oolu da yapêr hep ölä.

20 Zerä Boba sever Oolunu da gös-terer Ona hepsini, ne yapêr. O göste-recek Ona taa büyük işlär dä, ki siz şaş-beş kalasınız.

21 Zerä, nicä Boba dirilder ölüleri da verer ömür onnara, hep ölä Ool da verer ömür, kimä isteer.

22 Boba daava kesmeer kimseyä. Bütün daavayı verdi Ooluna,

23 ki hepsi ikramnasınnar Oolu-nu, nicä ikramnêërlar Bobayı. Kim ikramnamêér Oolu, o ikramnamêér Bobayı, Angısı yolladı Onu.

24 Dooru, dooru söleerim: kim ses-leer Benim sözümü da inanêr Ona, Kim Beni yolladı, onun var diveç yaşamasi, o gelmeer daavaya, ama geçti ölümdän yaşamaya.

25 Dooru, dooru söleerim sizä, ge-ler vakıt, sindän sora geldi, açan ölüller işideceklär Allahın Oolunun sesini, da işidennär dirilecekler.

26 Nicä Bobanın var yaşaması Kendi-Kendindä, hep ölä Ooluna da verdi, yaşaması olsun Kendi-Ken-dindä.

27 Verdi zaabitlik Ona, daava kesin, zerä O – Adam Oolu.

28 Şaşmayın buna, zerä geler vakit, açan hepsi, kim bulunêr mezarlар içindä, işidecekler Adam Oolunun sesini.

29 Da çıkışeklar mezarlار içindän. Kim yaptı iilik, dirilecek ömür için, ama kim yaptı fenalık, dirilecek daava için.

30 Bän yok nasıl yapayım bişey Kendimdän. Bän daava yapêrim ölä, nicä işiderim Bobadan. Benim daavam dooru, zerä bakêrim yapayım diil Benim Kendi istediimi, ama Bobanın, Angısı Beni yolladı.

İisus için saatlik

31 Eer saatlik edärseydim Kendim için, ozaman Benim saatlim diil aslı.

32 Var başka saat, angısı Benim için saatlik eder. Bän bilerim, ani Onun saatlı aslı.

33 Siz yolladinız İoana, da o saatlik etti aslılık için.

34 Diil ani Bän adamin saatlini kablederim, ama bunnari söleerim, ki siz kurtulasınız.

35 İoan bir şafkti, ani yanardı hem aydınndardi. Siz istediniz biraz şen-nenäsiniz onun aydınınında.

36 Ama Bendä var İoanın saatlin-dan taa kaavi bir saatlik: işlär, ani Boba verdi, yapayım, hem angılarını Bän yapêrim, bunnar Benim için saatlik ederlär, ani Boba Beni yolladı.

37 Bobam, ani Beni yolladı, Ken-dişi saatlik etti Benim için. Siz hiç işitmединiz Onun sesini hem görme-diniz üzünü.

38 Onun sözünü tutmêersiniz üree-nizdä, zerä inanmêersiniz Onu, Ki-mi O yolladı.

39 Siz aaraştîrsınız Ayoz Yazı-ları, düşünüp, ki onnarlan edenäsi-niz diveç yaşamak. Onnar saatlik ederlär Benim için!

40 Siz istâmeersiniz geläsiniz Ba-na, olsun yaşamaniñ deyni.

41 Bän kabletmeerim insandan me-tinnik.

42 Sizi bilerim, sizdä yok sevgi Allahe.

43 Bän geldim Benim Bobamın adına, da kabletmeersiniz Beni, ama gelärseydi başka birkimsey kendi adına, onu siz kabledeceniz.

44 Nesoy var nicä siz inanasınız, açan aarêersiniz metinnik biri-biri-nizdän, ama aaramêersiniz metinnii, ani geler bir Allahtan.

45 Sanmayasınız, ani Bän sizi kabatlandıracam Bobanın önündä, var kim sizi kabaatlandırsın: Moisey, angısına umudunuñ koydunuz.

46 Eer inanaydınız Moiseyi, ina-naceydınız Beni dä, zerä o yazdı Be-nim için.

47 Ama çünkü inanmêersiniz onun yazılarıñ, nesoy var nasıl inanasınız Benim sözümü?»

Beş bin adam doyurulêr

6 Bundan sora İisus gitti Galileya (Tiveriada) gölünün öbür tara-fina.

2 Çok insan gidärdi Onun ardına, zerä görärdilär nişannarı, ne yapardı hastalarlan.

3 İisus pindi bayır üstünä da otu-rurdı orada üürenicilerinnän ba-rabar.

4 Paskellä, iudeylerin yortusu, yak-laşardı.

5 İisus baktı da gördü çok insan, ani gelärdi Ona. Ozaman dedi Filipä:

«Näändan satın alacez okadar ekmek, ki bu insanı doyuralım?»

6 Söledi bölä, ki denesin onu, zerä Kendisi bilärdi, ne yapacek.

7 Filip cuvap etti: «İkiüz dinarlık ekmek dä etişmäz onnara, ki herkezi birär parça alabilsin.»

8 Öbür üürenici, Andrey, Simon Petrinin kardeþi, dedi:

9 «Burada var bir çocuk, angisında var bes ekmek arpadan hem iki balık, ama nedir onnar bukadar in-sana?»

10 İisus dedi: «Söleyin, insan otur-sun». Orada vardı çok çimen. İnsan oturdu erä. Hepsi vardılar bir bes bin adamin dolayında.

11 İisus aldı ekmekleri, şükür etti Allahe, sora payetti /üürenicilerinä, üürenicileri da payettilar/ insana. Hep ölä payetti balıkları, herkezinä, kim nekadar istedî.

12 Onnar doyunduktan sora, İisus dedi üürenicilerinä: «Toplayın imäk parçalarını, ki bişey zän olmasın».

13 Topladılar da doldurdular oniki sepet ekmek parçasının, ani kal-dıydı o inilmiş beş arpa ekmeendän.

14 İnsan, açan gördü bu nişanı, ani yaptı İisus, dedi: «Budur hakina pro-rok, angısı läätzim gelsin dünneyä».

15 İisus bilärdi, ani neetlenärdilär gelsinnär da zorlayıp yapsınnar Onu padışah. Onuştan O sauştı oradan da yalnız genä pindi bir bayır üstünä.

İisus gezer su üstündä

16 Acan avşam oldu, Onun üüre-nicileri gittilar göl boyuna.

17 Girdilär kayak içiniñ da gidärdilär gölün öbür tarafına, Kapernaum

kasabasına. Karannik olduydu, ama İisus hep okadar gelmärdi onnara.

18 Bir sert lüzgär esärdi, göl dä dalgalydı.

19 Acan üzdülär bir irmi beş-otuz stadi*, gördülär ani İisus gezer su üstündä da kayaa yaklaşêr. Onnar korktular.

20 «Bu Bänim, korkmayın!» – de-di İisus.

21 Ozaman onnar istärdilär alsın-nar Onu kayak içiniñ. Bundan sora birdän kayak etiþti o erä, nereyi onnar gidärdilär.

Ömür ekmää

22 Ertesi günü insannar, ani kaldi-lar gölün öbür tarafında, gördülär, ani orada vardı salt bir kayak. Anna-dilar, ani İisus girmedî üürenicile-rinnän kayak içiniñ, ama üürenicilär Onsuz gittilar.

23 Geldi başka birkaç kayak Tive-riada kasabasından yakın o erä, ne-reðä idiydilär ekmek Saabinin iisöz-lemesindän sora.

24 Ölä ki, insan, görüp, ani orada yok ne İisus, ne dä üürenicilär, pindi kayıklara da gitti Kapernaum kasa-basına İisusu aaramaa.

25 Acan buldular Onu gölün öbür tarafında, dedilär Ona: «Üüredici, nezaman Sän burayı geldin?»

26 İisus cuvap etti onnara: «Doo-ru, dooru söleerim sizä: aarêersiniz Beni, diil ani gördünüz mişannarı, ama ani idiniz ekmek da doyundunuz.

27 Çalışın diil geçirir imäk için, ama geçmäz imäk için, ani diveç ya-şamaya götürür. Bunu sizä Adam Oolu verecek. Zerä Adam Oolunu

* 6:19 25-30 stadi – 4,6 – 5,6 kilometra.

Allah Boba nişannadı Kendi mühürrünnän».

28 Onnar dedilär: «Ne lääzim yapalim, Allahan işini deyni tamannayalim?»

29 İisus cuvap etti: «Budur Allahan işi, ki inanınız Ona, Kimi O yolladı».

30 Buna onnar cuvap ettilär: «Ne nişan gösteräbilirsin bizä, ki görelim da inanalım Seni? Ne iş Sän yapêrsin?»

31 Bizim bobalar idilär manna* çolda, nicä var yazılı: „Verdi onnara ekmek göktän“.

32 İisus dedi: «Dooru, dooru söleerim sizä, ani Moisey vermedi ekmek göktän sizä, ama Benim Bobam verer hakına ekmek göktän.

33 Zerä Allahan ekmää Odur, Kim göktän iner da yaşamak dünneyä verer».

34 «Saabi, ver bizä herzaman bu ekmektän», – dedilär onnar.

35 İisus dedi onnara: «Bänim yaşamak ekmää. Kim Bana geler, hiç acıkma, kim Bana inanär, bir sira bilä susuz kalmaz.

36 Nicä söledim sizä, gördünüz Beni da hep okadar inanmadınız.

37 Hepsi, ne Boba Bana verer, Bana geler. Kim dä Bana geler, onu hiç birzaman uuratmayacam dışarı.

38 Zerä göktän indim, diil ani Ken-di istediimi yapayım, ama Beni yollayan Bobanın istediini tamannayım.

39 Beni Yollayanın istedii budur: birini bilä onnardan, ani Bana verdi, kaybetmeyim, ama bitki gündä hep sinä yaşamak vereyim.

* 6:31 Manna – imäk, angısını Allah minuniyalı şekildä yollarmış çifttlara, açan onnar gezärmışlar çolda.

40 Budur Bobanın istedii: herkezin diveç yaşaması olsun, kim görer Olu da inanär, bitki gündä onu dirildecäm».

41 İudeylär mirıldanardılar Ona karşı, zerä dedi: «Bänim göktän inmä ekmek».

42 Deyärdilär: «Diil mi O – İisus, İosifin oolu, Angısının bobasını hem anasını biz tanıyériz? Şindi neçin O deer: „Bän göktän indim?“»

43 İisus cuvap etti: «Mirıldanma-yın biri-birinizin aranızda.

44 Kimsey yok nasıl Bana gelsin, eer Beni yollayan Boba onu çekmärsaydi. Ona bitki gündä Bän ömür verecäm.

45 Prorokların kiyatlarında yazılı: „Hepsi Allahtan üüredilmiş olaceklar“. Hepsi, kim Bobadan iştitti hem üürendi, o Bana geler.

46 Zerä kimsey Bobayı görmedи, Ondan kaarä, Kim Allahtan geldi. O Bobayı gördü.

47 Dooru, dooru söleerim sizä: kim inanär /Bana/, onun var diveç yaşaması.

48 Bänim yaşamak ekmää.

49 Sizin bobalarınız idilär manna çolda da öldülär.

50 Göktän inän ölädir bir ekmek, ani kim onu iyer, hiç ölmeer.

51 Bänim yaşamak ekmää göktän inmä. Kim bu ekmektän iyer, diveç yaşayacak. Ekmek, ani Bän vererim dünneyin yaşaması için, Kendi güdüdäm».

52 Acan iudeylär bu lafları iştilär, başladılar çekişmää biri-birinnän. Onnar deyärdilär: «Nesoy

var nasıl bu Adam versin güüdesi-ni, iyelim?»

53 İisus dedi: «Dooru, dooru söleerim sizä, ani eer imärseydiniz Adam Oolunun güüdesini hem iç-märseydiniz Onun kanını, siz yaşa-mak edenmeyeceniz.

54 Kim iyer Benim güüdemi hem içer Benim kanımı, onun var diveç ya-shaması. Onu dirildecäm bitki gündä.

55 Zerä Benim güüdäm – hakına imäk hem Benim kanım – hakına iç-mäk.

56 Kim iyer Benim güüdemi hem içer Benim kanımı, o kalêr Bendä, Bän dä onda.

57 Nicä diri Boba yolladı Beni, da yaşêerim Bobanın kuvedinnän, hep ölä Beni dä iyän yaşayacak Benim kuvedimnän.

58 Budur göktän inmä ekmek, diil nicä manna, ani bobalarınız idilär da öldülär. Kim iyer bu ekmää, diveç yaşayacek».

59 İisus söledi bunnarı sinagoga içindä, açan üüredärdi insanı Kaper-naum kasabasında.

Üürenicilär brakêrlar İisusu

60 Bu laflardan sora çoyu üürenicilerindän dedilär: «Ne fasıl laflar, kim var nasıl kabletsin bu lafları?»

61 Ama İisus bilärdi, ani Onun üürenicileri mirıldanêrlar, onuştan dedi: «Bu laflar sizä köstek mi?»

62 Ne deyeceniz, açan göreceniz Adam Oolunu kalkarak enidän orayı, neredä O baştan bulunardı?

63 Yaşamak verän duhtur. Güdübişeyä yardım etmeer. Bu laflar, ani sizä söledim, duhtur hem ömürdür.

64 Ama var sizdän kimisi inan-sız». İisus baştan bilärdi, kim inan-mêér hem kim Onu satacek.

65 Da dedi: «Bunun için söledim, ani kimsey yok nasıl gelsin Bana, eer bu ona diilseydi verilmiş Bobamdan».

66 Bu beterä çoyu Onun üürenicilerindän döndüklär geeri da ondan sora Onunnan gezmedilär.

67 Ozaman İisus, danışıp onikisinä, dedi: «Beki siz dä isteersiniz gitmää?»

68 «Saabi, kimä gidelim? – dedi Simon Petri. – Sendä diveç yaşamak sözleri.

69 Biz inandık da tanındık, ani Sän-sin Allahan Ayozu*».

70 İisus cuvap etti: «Ayırmadım mı Bän sizi onikinizi? Ama sizdän birisi diavol».

71 Bunu dedi onikisindän birisi için, Simon İskariotun oolu İuda için, angısı sonda sattı Onu.

İisus Bordey yortusunda

7 Bundan sora İisus gezärdi Galileyada. İstämärdi gezsin İudeyada, zerä iudeylär aarardılar öldür-sünñär Onu.

2 Yaklaşardı iudeylerin Bordey yortusu.

3 İisusun kardaşları dedilär Ona: «Çık buradan da git İudeyaya, Senin üürenicilerin dä görsünnär, ne işlär yapêrsin.

4 Zerä kimseye yaptıklarını sakla-mêér, açan isteer açılsın insana. Çünkü Sän yapêrsin bu işleri, göster Kendini dünneyä».

5 Onun kardaşları bunu dedilär, zerä inanmardılar Ona.

* 6:69 Sänsin Allahan Ayozu: kimi tekstlerdä var yazılı «Sänsin Hristos, diri Allahan Oolu».

6 İisus cuvap etti onnara: «Benim vakıdım taa gelmedi, ama sizin için herzaman vakıt uygun.

7 Sizdän dünnä yok nasıl azetmesin, ama Bendän azetmeer, zerä Bän açıkłêrim, ani onun işleri kötü.

8 Siz gidin yortuya. Bän taa gitmeyeçäm bu yortuya, zerä Benim vakıdım taa gelmedi».

9 Bunnari sölediktän sora O kaldi Galileyada.

İisus yortuda

10 Açılan kardaşları gittilär yortuya, sora O da ardlarından gitti, ama diil açıkta, saklı gitti.

11 İudeylär aarardilar Onu yortu vakıdı da sorardilar: «O nerädä?»

12 İnsan arasında çok türlü Onun için fisirdemäk olurdu. Kimisi deyärdi: «O bir islää adam», başkası deyärdi: «Diil islää, O insanı aldadêr».

13 Ama kimsey Onun için lafetmärdi açık, zerä korkardilar iudeylerdän.

14 Yortunun yarısında İisus girdi Ayoz bina içünä da başladı üüretmää.

15 İudeylär şashardilar, deyip: «Näändan O biler, üürenmediynän, Ayoz Yazılıarı?»

16 İisus cuvap etti: «Benim üürenmişliim diil Bendän, ama Ondan, Kim Beni yolladı.

17 Eer birkimsey istärseydi yapsın Onun istediini, o annayacek bu üüretmäk Allahtan mı, osa Bän Kendim-dän mi söleerim.

18 Kim lafeder kendindän, o kendinä metinnik bakér, ama kim onun yollayanın metinniini bakér, o dooru söleer, onda yok yannişlik.

19 Vermedi mi Moisey sizä Zakonu? Hep okadar kimsey sizdän tut-

mêér Zakonu, ozaman neçin Beni öldürmää bakérsiniz?»

20 İnsan cuvap etti: «Diil mi fena duh Sendä? Kim bakér Seni öldürmää?»

21 İisus cuvap etti onnara: «Bän bir iş yaptım, da hepsiniz şastınız.

22 Moisey verdi şımarlamak kesiklik için sizä, makar ki bu diil Moiseydän, ama dedelerdän, da siz onuştan kesiklik yapêrsiniz usaa cu-mertesi günü.

23 Eer usaa kesiklik yapıldarsayıdı cumertesi günü, ki basılmasın Moiseyin Zakonu, neçin Bana okadar üfkelenersiniz, ani cumertesi günü bir adamı heptän saa yaptıım?

24 Daava kesmeyin dışankı duru-şa görä, ama daava kesin doorulaa görä».

İisus hakına Hristos mu?

25 Kimi adamnar İerusalimdän so-rardilar: «Diil mi bu O, kimi öldürmää aarêeler?

26 Tä, O lafeder açıklıkta, da kim-sey bişey Ona demeer! Acaba ka-yıl olmadı mı öndercilär dä, ani O Hristos?

27 Biz bileriz, neredän O, ama açan Hristos gelecek, kimsey bilmeyecek neredän».

28 İisus, Ayoz bina aulunda üürederäk insani, bölä baardi: «Siz Beni tanyêrsiniz hem bilersiniz neredänim, ama Bän Kendi başıma gelmedim. Beni Yollayan – haklı, ama siz Onu tanımêersiniz.

29 Bän tanyêrim Onu, zerä gel-dim Ondan. O Beni yolladı».

30 Onnar bakardilar tutsunnar Onu, ama kimsey el koyamadı Ona, zerä gelmediyi vakıdı.

31 Çoyu insandan inandılar Ona. Onnar deyärdilär: «Açıan Hristos gelecek, ne taa çok nişan yapacek mi, ne kadar bu Adam yapêr?»

32 Fariseylär işttilär insani bölä fisırdaşarak İisus için. Büük popaz-lar hem fariseylär yolladilar bekçi-leri, ki tutsunnar İisusu.

33 Ama İisus dedi: «Bän bir parça vakit taa olacam sizinnän da sora gi-decäm Ona, Kim yolladı Beni.

34 Siz aarayaceniz Beni da bulamayaceniz. Neredä Bän olacam, siz orayı yok nicä geläsiniz».

35 İudeylär lafedärdilär biri-birin-nän: «Nereyi bu adam isteer gitsin, da biz Onu bulamayalım? Düşün-meer mi gitsin bizim insana, ani daanik urum kasabalarına, da urum-narı üüretsin?»

36 Başka türlü nesoy annamaa bu lafları, ani söledi: „Aarayaceniz da bulamayaceniz Beni“ hem „Neredä Bän olacam, siz orayı gelämeyeceniz?“

İisus – yaşamak suyu

37 Yortunun bitki büük günündä İisus kalktı ayakça da baardi: «Kim susadı, gelsin Bana da içsin.

38 Kim inanêr Bana, ondan bir de-rä yaşamak suyu akacek, nicä yazılı Ayoz Yazida».

39 Sölderdi bu lafları Ayoz Duh için, Angisini lääzimdi kabletsinnär onnar, kim Ona inanêr. Zerä Ayoz Duh taa verilmediyi, hem İisus taa diildi metinnikli.

40 Kimisi insandan, açan işttilär bu lafları, dedilär: «Bu adam hakına beklenän prorok».

41 Başkası deyärdi: «O Hristos», ama taa başkası deyärdi: «Olur mu Hristos Galileyadan gelsin?

42 Yok mu yazılı Ayoz Yazida, ani Hristos gelecek Davidin sense-lesindän, Vifleem kasabasından, nedrä David yaşardı?»

43 Ölä ki, olurdu çekiş insan ara-sında İisus için.

44 Kimisi baktilar tutsunnar Onu, ama kimsey el koyamadı Ona.

Iudey öndercileri inanmêêrlar

45 Bekçilär döndülär geeri büük popazlara hem fariseylerä. Bunnar sordular onnara: «Neçin getirmedi-niz Onu?»

46 Bekçilär cuvap ettilär: «Kims ey bir sıra bilä lafetmedi bu adam gibi».

47 Fariseylär dedilär: «Ne, siz dä mi aldandiniz?»

48 İnandi mi acaba bir önderci eki bir farisey Ona?»

49 Bu insan bilmeer Zakonu, o betvali!»

50 Onnardan biri, Nikodim, angısı öncä geldiydi İisusa, dedi onnara:

51 «Bizim Zakon kabaatlandırı mi birkimseyi, taa seslämediynän onu hem annamadiynan, ne yaptı?»

52 Onnar cuvap ettilär: «Beki sän dä Galileyadansın? Araştırlıslää da bak, Galileyadan var mı nasıl çıksın prorok?»

53 Sora hepsi daalıştılar evlerinä.

Orospulukta tutulan kari

8 İisus gitti Zeytin bayırına.
2 Çin-sabaalän enidän geldi Ayoz binaya, da hepsi insan toplandı Onun dolayına. O oturdu da başladı onnarı üüretmää.

3 Ozaman bilgiçlär hem fariseylär getirdilär bir kari, angısı tutuldu oros-pulukta, da, çıkarıp onu orta erä,

⁴dedilär İisusa: «Üüredici, bu kari tutuldu taman orospuluk yaparkan.

⁵Moisey simarladı bölelerini taşlan ödürelim, Sän ne deersin?»

⁶Söledilär bunu, ki denesinnär Onu da kabaatlıdırabilssinnär. Ama İisus aşaa iildi da parmaannan erdä yazardı.

⁷Çünkü vazgeçmärdilär sormaktan Ona, İisus kaldirdı başını da dedi: «Kim sizin aranızdan günahsız, o ilk ursun taşlan ona».

⁸Sora enidän iildi da erdä yazardı.

⁹Açan işttilär bu lafları, /duydular azarlanmış kendilerini kendi neetlerindä da/ biri-biri ardi sora gittilar, başlayıp en ihtärdan /en küçäädän/. İisus kaldı yalnız kariylan, angısı durardı karşısında.

¹⁰Açan İisus kaldirdı başını /da baktı, görmeyip kimseyi, karıdan kaarä/, dedi: «Karı, neredä onnar, /angıları seni kabaatlardılar/? Ne, kimsey kabaatlamêr mi seni?»

¹¹«Kimsey, Çorbacı», – cuvap etti o. Ozaman İisus dedi: «Bän dä seni kabaatlamêrim, git da bundan zeedä günah yapma».*

İisus – düneyä aydinnik

¹²İisus enidän lafetti insana. «Bän düneyin aydinniyim, – dedi. – Kim geler Benim ardına, gezmeyecek karannıkta, ama onda yaşamak aydinni olacak».

¹³Ozaman fariseylär dedilär: «Sän Kendi-Kendin için söleersin, onuştan Senin saatlin diil aslı».

¹⁴İisus cuvap etti: «Eer Bän Kendi-Kendim için sölärseydim, hep oka-dar Benim saatlim dooru, zerä Bän

bilerim, neredän geldim hem nereyi giderim, ama siz bilmeersiniz, neredän Bän geldim hem nereyi giderim.

¹⁵Siz daava kesersiniz gözä görär. Bän kimseyä daava kesmeerim.

¹⁶Eer kesärseydim daava, daavam dooru olaceydi, zerä diilim yal-nız: Boba, ani Beni yolladı, O Benimnän.

¹⁷Sizin zakonunuzda var yazılı: „İki adamın saatlıı dooru“.

¹⁸Benim için saatlık ederim Bän, hem Benim için saatlık eder Boba, Angısı Beni yolladı».

¹⁹Ozaman onnar sordular: «Neredä Senin Boban?» İisus cuvap etti: «Siz tanımêrsınız ne Beni, ne Bobami. Eer taniyaydınız Beni, tanuya-veydiniz Bobami da».

²⁰İisus söledi bu lafları, açan üüredärdi insanı Ayoz bina içindä, neredä hazna bulunardı. Kimsey Onu tutmadı, zerä vakıdı taa gelmediydi.

²¹İisus lafetti ileri dooru: «Bän gi-derim. Siz aarayacınız Beni, ama öle-ceniz günahlarınızda, orayı, nereyi Bän giderim, siz yok nasıl geläsiniz».

²²Ozaman iudeylär dedilär: «Aca-ba yok mu neetindä, öldürsün Ken-dini? Neçin bölä deer: „Nereyi Bän giderim, siz yok nasıl geläsiniz?»

²³«Siz aşaaadan, Bän yukardan, siz bu dünnedän, Bän diilim bu dünnedän, – cuvap etti İisus. –

²⁴Onun için sizä dedim, ani öle-ceniz günahlarınızda, zerä eer inan-marsaydınız, ani Bänim, ozaman gü-nahlarınızda öleceniz».

²⁵«Kimsin Sän?» – sordu onnar. İisus cuvap etti: «Baştan ne dedim sizä, Oyum.

*7:53 – 8:11 Bu sıralar en eski tekstlerdä yok.

²⁶Var çok söyleyim sizä hem kabatlandırıyım sizi, ama Yollayan beni haklı, bän ne işittim Ondan, onu söyleirim düneyä».

²⁷Onnar annamadilar, ani O lafe-der Bobası için.

²⁸Ölä ki, İisus onnara dedi: «Açan kaldırıracıñ yukarı Adam Oolunu, ozaman annayacınız, ani Bänim, hem ani yapmêrim bişey Kendi başıma, ama lafederim onu, ne üüreder Beni Bobam.

²⁹Kim Beni yolladı, O Benimnän. O brakmadı Beni yalnız, zerä herza-man yapêrim, ne beenilmiş Ona».

Aslilik verecek sizä serbestlik

³⁰Açan İisus butürlü lafedärdi, çoyu Ona inandı.

³¹O dedi iudeylerä, angıları inan-dıydılar Ona: «Eer tamannarsayıdınız Benim sözlerimi ileri dooru, ha-kına olacınız Benim üürenicilerim.

³²Siz aslılı taniyacınız, da aslılık verecek sizä serbestlik».

³³Onnar cuvap ettilär: «Biz Av-raamın senselesindäniz da bir sıra bilä kimseyä çırak olmadık. Nesoy annamaa Seni, ani deersin: „Serbest olacınız?»

³⁴«Dooru, dooru söyleirim sizä, – cuvap etti İisus. – Herkez, ani günah yapêr, o günaha çırak bulunêr.

³⁵Çırak kalmêr herzaman içerdä, ama ool herzaman kalêr.

³⁶Onuştan, eer Ool verärseydi serbestlik sizä, ozaman hakına ser-best olacınız.

³⁷Bilerim, ani siz Avraamın sen-selesi, ama bakêrsınız öldürmää Beni, zerä Benim sözüm erleşmeer sizdä.

³⁸Bän söyleirim, ne gördüm Be-nim Bobamdan, siz yapêrsınız, ne işittiniz sizin bobanızdan».

Sizin bobanız – diavol

³⁹«Bizim bobamız – Avraam», – cuvap etti onnar. İisus dedi: «Olay-diniz Avraamın uşakları, yapacey-diniz Avraamın işlerini.

⁴⁰Ama şindi bakêrsınız öldürmää Beni, Adımı, Angısı lafetti sizä aslı-lik için, onu, ne işitti Allahtan. Av-raam bölä yapmadı.

⁴¹Siz yapêrsınız sizin bobanızın işlerini». Onnar dedilär: «Biz diiliz orospuluk uşakları. Bizim salt bir Bobamız var, Allah».

⁴²İisus cuvap etti onnara: «Olay-dı Allah sizin Bobanız, ozaman seveceydim Beni, zerä Bän Allahtan çıkip geldim. Gelmedim Kendi başıma, ama O Beni yolladı.

⁴³Neçin annamêersiniz, ne söyle-rim? Onuştan, zerä seslämeersiniz Benim sözümü.

⁴⁴Sizin bobanız – diavol, da is-teersiniz tamannayasınız sizin boba-nızın şefklerini. O baştan insan ölü-dürüsüdü, durmêr aslılıkta, ze-rä onda yok aslılık. Kaç sıra söyle birär yalan, söyle kendî tabeetinä görä, zerä o yalancı hem yalanın bo-bası.

⁴⁵Ama Bän dooru söyleirim, onun için inammêersiniz Beni.

⁴⁶Kim sizdän var nicä göstersin Bana, ani günah yaptım? Eer sölär-seydim dooru, neçin inammêersiniz Beni?

⁴⁷Kim – Allahtan, o sesleer Alla-hın sözlerini. Siz seslämeersiniz, ze-rä diilsiniz Allahtan».

İisus Avraamdan ileri

48 İudeylär buna cuvap ettilär: «Dooru demedik mi biz, ani Sän mariyaliysın, hem ani Sendä var fe-na duh?»

49 «Yok Bendä fena duh, – cuvap etti İisus. – Bän ikramnêrim Bobamı, ama siz Beni kötüleersiniz.

50 Bän bakmêrim Benim metin-niimi, var Kim baksın hem daava kessin.

51 Dooru, dooru söleerim sizä, kim tamannêr Benim sözümü, o hiç ölmeyecek».

52 «Şindi haliz annêrız, ani Sendä var fena duh, – dedi iudeylär. – Avraam öldü, proroklar öldülär, ama Sän deersin: „Kim tamannêr Benim sözümü, o hiç ölmeyecek“.

53 Ne, Sän taa büüksün mü bizim bobadan, Avraamdan, angısı öldü? Proroklar da öldülär. Kimin erinä Sän Kendini koyêrsin?»

54 İisus cuvap etti: «Eer Bän Kendimi metinnärseydim, ozaman Benim metinniim diil bişey. Beni metinneyän Benim Bobam, Angısına siz deersiniz, ki O – sizin Allahınız.

55 Ama siz Onu tanımêrsiniz. Bän Onu tanıyêrim. Eer deyärseydim, ani tanımêrim, ozaman yalancı kalacey-dim, nicä dä siz. Ama Bän Onu tanıyêrim da tamannêrim Onun sözünü.

56 Sizin bobanız, Avraam, çok se-vindi ani göreceydi Benim günümü, da, görüp, şennendi».

57 «Sän yoksunbaarlem elli ya-şında, – dedi iudeylär, – da Sän gör-dün Avraam mı?»

58 İisus dedi onnara: «Dooru, dooru söleerim sizä, ani açan taa Avraam yoktu, Bän varım».

59 Ozaman aldılar taş, ki taşlan ursunnar Ona, ama İisus saklandı, sora çıktı Ayoz binadan, /geçip on-narin arasından, gitti/.

*Duumaktan köör olan
görmäk edener*

9 İisus, geçirükän, gördü bir duu-maktan köör adamı.

2 Üürenicileri sordular: «Üüredi-ci, kim günah yaptı, ani bu adam duudu köör, kendisi mi osa bobaları mı?»

3 İisus cuvap etti: «Günah yapma-di ne bu adam, ne da onun bobaları, ama o bölä duudu, ki onunnan gös-terilsin Allahın işleri.

4 Lääzim Onun, Kim yolladı Be-ni, işini yapalım, nekadar vakıt gün-düz. Zerä geler gecä, açan kimsey yok nasıl işlesin.

5 Nekadar vakıt bulunêrim dün-nedä, dünneyin aydının bulunêrim».

6 Bu laflardan sora tükürdü erä, yaptı çamur, yaaladı bu köör adamın gözlerini çamurlan,

7 da dedi ona: «Git, yıkan Siloam suyunda». Siloamın annaması «yol-lanmış». Adam gitti, yıkandı da, açan döndü geeri, gözleri göründi.

8 Komuşular hem insannar, ani öncä gördüdüller onu dilenärkän, sordular: «Diil mi o, ani oturardı da dilenärdi?»

9 Kimisi deyärdilär: «O kendi», başkaları deyärdilär: «Diil, benzeer ona», ama adam kendisi deyärdi: «Bän kendim».

10 Ozaman sordular ona: «Nesoy açıldı senin gözlerin?»

11 O cuvap etti: «O, Kimin adı İisus, yaptı çamur, yaaladı gözleri-mi da sora dedi: „Git, yıkan Siloam

suyunda“. Gittim, yıkandım da gör-mäk edendim».

12 «Neredä O?» – sordu onnar. «Bilmeirim», – cuvap etti bu adam.

*Fariseylär aaraştıreklär
meraklı işi*

13 Bu adamı, angısı öncä köördü, götürdüller fariseylerä.

14 O gün, açan İisus yaptı çamur da açtı onun gözlerini, cumertesiyi.

15 Onun için fariseylär dä sordu-lar bu adama: «Nesoy başladın gör-mää?» O cuvap etti onnara: «O çamurladı gözlerimi, da yıkanıp başla-dım görmää».

16 Ozaman kimisi fariseyerdän dedilär: «Bu adam diil Allahtan, ze-rä tutmêr cumertesini». Başkaları deyärdilär: «Nesoy var nicä bir gü-nahker adam yapsın bölä meraklı ni-sşannar?» Onnarin arasında çeketti kavga.

17 Enidän sordular adama, ani köördü: «Senin gözlerini O açtıysa, ne sän deyecän Onun için?» «O bir prorok», – cuvap etti bu adam.

18 İudeylär, çarmayınca anasını-bobasını onun, kimin gözleri açıldı, inanmadilar, ani o köördü da gör-mäk edendi.

19 Sordular onnara: «Bu mu sizin oolunuz, angısı için deersiniz, ani köör duudu? Nesoy şindi görübiler?»

20 Cuvap etti onun bobası hem anası: «Bileriz, ani bu bizim oolu-muz, hem ani duudu köör.

21 Ama nesoy şindi görer, hem kim açtı onun gözlerini, bilmeiriz. Sorun ona, o etişär yaşlarda, da ken-di var nicä cuvap etsin kendisi için».

22 Bobaları bölä lafettilär, zerä kor-kardilar iudeylerdän. İudeylär an-

naştiydlar, ani eer birkimsey açık deyärseydi, ani İisus – Hristostur, onu uuratsınnar sinagogadan.

23 Onuştan onun bobaları dedilär: «O etişär yaşlarda, sorun ona».

24 Fariseylär ikinci sıra çاردilar adamı, ani köördü, da dedilär ona: «Allaha emin et da dooru sölä, zerä biz bileriz, ani bu adam gü-nahker».

25 O cuvap etti: «Günahker mi, bän bilmeirim. Bir iş bilerim, ani köördum da şindi görerim».

26 Ozaman sordular: «Ne yaptı O sana, nesoy açtı gözlerini?»

27 «Demin söledim sizä, da seslä-mediniz. Neçin taa bir sıra işitmää isteersiniz? – cuvap etti o. – Beki siz dä isteersiniz olmaa Onun üüreni-cileri?»

28 Onnar onu azarladılar da dedilär: «Sän Onun üürenicisiysin, ama biz Moiseyin üürenicileriyiz.

29 Bileriz, ani Allah lafetti Moi-seylän, ama bu Adami bilmeiriz, neredän O».

30 «Şaşılacak iş bu! – dedi adam, ani edendi görmäk. – Siz bilmeersi-niz, neredän O, ama O açtı benim gözlerimi.

31 Bileriz, ani Allah seslämeer gü-nahkerleri, ama kim korkêr Allahtan da yapêr Onun istediini, onu Al-laş sesleer.

32 Nezamandan kuruluydu dünnä, işidilmedi, ki birkimsey açsın duu-maktan köör adamın gözlerini.

33 Eer olmayayıdi O Allahtan, ya-pamayaceysi bişey».

34 «Sän duumuşun büs-bütün gü-nahta da isteersin üüremää bizi mi?» – cuvap etti onnar da kooladı-lar onu dışarı.

Köör duhcasına

35 İisus iştitti, ani uurattılar onu dışarı, da, açan buluştu onunnan, sordu: «İnanêrsin mi Adam Ooluna*?»

36 O cuvap etti: «Saabi, Kimdir O, ki inanayım Ona?»

37 İisus dedi: «Sän Onu görersin, O, Kim seninnän lafeder, O Kendisi».

38 «İnanêrim, Saabi!» – cuvap etti da baş iillti İisusa.

39 İisus dedi: «Bän geldim bu dünneyä daava için, ki onnar, kim görmeerlär, görsünnär, ama görennär köör olsunnar».

40 Fariseyerdän bir boyu, angiları Onun yanındaydilar, açan işittilär bu lafları, dedilär: «Çıkêr, ani biz dä köörüz?»

41 «Olaydınız köör, olmayaceydi günahınız, ama çünkü deersiniz, ani görersiniz, onuştan günah kalêr sizin üstünüzdü.

Güdücü hem sürü

10 Dooru, dooru söleerim sizä, kim koyunnarın auluna girmeer kapudan, ama atlêer başka erdän, o hırsız hem hayut.

2 Kim girer kapudan, odur koyunların güdücüsü.

3 Kapuda duran açêr kapuyu, da koyunnar taniyêrlar güdücünün sesini. O çaarêr herbir koyunu adımcı da dışarı çıkarêr.

4 Açan çıkardı hepsi koyunnarını, sora gider onnarın önü sora, koyunnar da gelerlär onun ardına, zerä taniyêrlar sesini.

5 Yabancının ardına gitmeerlär, ondan kaçêrlar, zerä tanimêrlar yabancının sesini».

6 İisus söledi bu örnää onnara, ama onnar annamadılar, ne iş için o lafedärdi.

7 İisus enidän lafetti: «Dooru, dooru söleerim sizä, ani Bänim koyunnarın kapusu.

8 Hepsi, kim geldi Bendän öncä, onnar hırsız hem hayut. Koyunnar da onnarı seslämedilär.

9 Bänim kapu. Eer birkimsey girirseymi Benim aşırı, olacek kurtulmuş, girecek hem çekacek da otlayaçak kendinä bulacek.

10 Hırsız geler salt çalmaa, öldürmää hem yok etmää. Bän geldim, ki koyunnarın taşkinniktan yaşamaları olsun.

11 Bän – ii güdücüüm. İi güdücü verer yaşamasını koyunnarı için.

12 Ama yanaşık adam, kim diil güdücü, hem kim diil koyunnarın çorbacısı, açan gorer yabaniyi gelärkän, brakêr koyunnarı da kaçêr, yabanı da, onnarı kapıp, daadêr.

13 O adam kaçêr, zerä o yanaşık, onun kasaveti yok koyunnar için.

14 Bän – ii güdücüüm. Bän taniyêrim koyunnarımı, onnar da taniyêrlar Beni,

15 nicä Boba taniyêr Beni, Bän dä taniyêrim Bobayı. Bän vererim yaşamamı koyunnarım için.

16 Bendä var başka koyunnar da, ani diil bu auldan. Onnarı da lääzim getireyim. Onnar sesleyeeklär Benim sesimi. Ozaman olacek bir sürü hem bir güdücü.

* 9:35 Adam Ooluna: kimi tekstlerdä «Allahin Ooluna».

17 Boba sever Beni, zerä Bän vererim yaşamamı, enidän geeri alayım deyni.

18 Kimsey onu zorlan almêér Bendän, ama Bän Kendi istedimden vererim. Var kuvetim vereyim hem var kuvetim geeri alayım. Bu simarlamayı Bän kablettim Benim Bobamdan».

19 Bu laflardan sora enidän başladı kavga iudeylär arasında.

20 Çoyu onnardan deyärdilär: «Onda var fena duh, O bir deli. Neçin sesleersiniz Onu?»

21 Başkaları deyärdilär: «Bu laflar diil fena duhlu adamın lafları. Var mı nasıl bir fena duh açsin köörların gözlerini?»

İisusa karşı duşmannık artêr

22 Ozaman oldu İerusalimdä yortu Ayoz binanın açılmasının anılması için. Kışındı.

23 İisus gezinärdi Ayoz binanın aulunda, Solomonun kolonadasında.

24 İudeylär Onu sardılar da dedilär: «Nezamanadan koyacan düşünmeyä bizi? Sölä açık bizä, Sänsin mi Hristos?»

25 İisus cuvap etti: «Bän söledim sizä, ama siz inanmêersiniz. O işleri, ani yapêrim Bobamın adına, onnar şaatlik ederlär Benim için.

26 Ama siz inanmêersiniz, zerä diil siziz Benim koyunnarımdan, /nicä söledim sizä/.

27 Benim koyunnarım sesleerlär Benim sesimi. Bän taniyêrim onnarı, onnar da gelerlär Benim ardima.

28 Bän vererim onnara diveç yaşamak, onnar hiç bir vakıt kaybelmeyeceklär. Kimsey kapamayacek onnarı Benim elimdän.

29 Benim Bobam, ani verdi onnarı Bana, O hepsindän taa büük. Kimsey yok nicä kapsın onnarı Benim Bobamın elindän.

30 Bän hem Boba biriz».

31 İudeylär enidän taş aldılar, taşlan ursunnar Ona.

32 İisus dedi: «Çok ii işlär gösterdim sizä Bobamdan. Bu işlerin angişi için isteersiniz Beni taşlan düümää?»

33 İudeylär cuvap ettilär: «Bakmêeriz bir ii iş için taşlan Seni düümää, ama Allahı kötülemek için, zerä Sän adamsın, ama Kendini Allah yapêrsin».

34 İisus dedi: «Diil mi yazılı sizin zakonunuzda: „Bän dedim: siz alahlarsınız“?»

35 Allah onnara dedi „allahlar“, kimä yolladı sözünü. Olmaz Ayoz Yazı bozulsun.

36 Böleysä, Bän, Kimi Boba ayozladı da yolladı dünneyä, sizin lafiniza görä çekêr, ani kötüleerim Allahı, salt onuştan, ani dedim: „Allahın Ooluyum“.

37 Eer yapmarsaydım Benim Bobanın işlerini, ozaman inanmayın Beni.

38 Ama yaparsaydım, ozaman, eer inanmarsaydınız da Beni, inanın baarlem işleri. Ozaman annayaceziz hem bileceniz, ani Boba Bendä, Bän dä Onda».

39 Onnar enidän baktılar tutsunar Onu, ama O kurtuldu onnarın elindän.

40 İisus enidän gitti İordanın öbür tarafına, nerедä İoan öncä vaatiz edärdi, da kaldı orada.

41 Çoyu gelärdilär Ona da deyärdilär: «Ioan yapmadı bir dä nişan,

ama hepsi, ne söledi İoan bu adam için, aslı çıktı».

⁴²Çoyu inandılar Ona orada.

Lazar öler

11 Vardı bir hasta adam, adı Lazar, Vifaniya küyündän, neredändi Mariya hem kızkarداşı Marfa.

²Mariya o karydı, ani yaaladı Saabiyi ii kokuluklan da sildi ayakları kendi saçlarının. Hasta Lazar Mariyanın kardaşıydı.

³Bu kızkardaşlar yolladılar, söle-sinnär İisusa: «Saabi, kimi Sän seversin, hastalandı».

⁴İisus, açan işitti bu haber, dedi: «Bu hastalık diil ölümä deyni, ama Allahın metinnii için oldu, ki bunun aşırı Allahın Oolu metinnensin».

⁵İisus sevârdı Marfayı, onun kızkaradaşını hem Lazarı.

⁶Açan işitti, ani Lazar hasta, taa iki gün oyalandı orada, neredä bulundardı.

⁷Sonda dedi üürenicilerinä: «Haydiyin, dönelim İudeya erlerinä!»

⁸«Üüredici, şindi diil çoktan iudeylär Seni bakardılar öldürmää taşlan, Sän dä geeri dönersin orayı mı?» – dedi üürenicilär.

⁹İisus cuvap etti: «Bir gündä diil mi oniki saat? Kim gezer gündüz, o süreçmeer, zerä görer bu dünneyin aydınını,

¹⁰ama kim gezer gecä, o sürçer, zerä onda yok aydınınik».

¹¹Bu laflardan sora dedi: «Lazar, bizim dostumuz, uyudu, ama Bän girderim, uykudan uyandırayım onu».

¹²Üürenicilär dedilär: «Saabi, eer uyuyarsayıdı, alışacek».

¹³İisus lafettiyi onun ölümü için, ama onnar sandılar, ani lafeder hakaına uykı için.

¹⁴Ozaman İisus açık söledi: «Lazar öldü.

¹⁵Bän sevinerim, ani yoktum orada, ki inanasınız. Haydiyin, gidelim ona».

¹⁶Ozaman Foma, angısına dener İkiz, dedi kalan üüreniciler: «Haydiyin, gidelim biz dä Onunnan ölelim».

*İisus ilendirer
Lazarın kızkardaşlarını*

¹⁷Açan geldi İisus, annadı, ani Lazar dört gün şindän sora mezar içindä.

¹⁸Vifaniya küyü yakındı İerusalim kasabasına, uzaklı bir onbeş stadi*.

¹⁹Çoyu iudeylerdän geldiyildär Marfaya hem Mariyaya, ki ilendir-sinnär onnarı kardaşın ölümü için.

²⁰Açan işitti Marfa, ani İisus gerler, çıktı Ona karşı, ama Mariya kaldı içerdä.

²¹Marfa dedi İisusa: «Saabi, eer Sän olaydın burada, ölmeyeceydi benim kardaşım!

²²Ama şindi bilerim, ani ne isteyecän Allahtan, O verecek Sana».

²³İisus dedi: «Senin kardaşın dirilecek».

²⁴Marfa dedi: «Bilerim, ani dirilecek bitki gündä, ölülerin dirilmesindä».

²⁵İisus dedi: «Bänim dirilmäk hem yaşamak. Kim inanêr Bana, eer ölüseydi dä, hep okadar yaşayacak.

²⁶Kim Bana yaşarkan inanêr, o hiç ölmeyecek. İnanêrsin mi sän bunu?»

* 11:18 Onbeş stadi – 2,8 kilometra.

²⁷Marfa dedi Ona: «İnanêrim, Saabi, ani Sänsin Hristos, Allahın Oolu, Angısı lääzimdı gelsin bu dünneyä».

²⁸Açan dedi bu lafları, gidip, saklı çäardi kızkaradaşını da dedi: «Üüredici burada, O çaarér seni».

²⁹Mariya işitti gibi bunu, hızlı kalktı da çıktı İisusa karşı.

³⁰İisus küü içänä taa girmediydi, O durardı hep orada, neredä karşı etti Onu Marfa.

³¹İudeylär, ani içerdä bulunardılar Mariyayla bilä da ilendirärdilär onu, görüp, ani o hızlı kalktı da çıktı dışarı, gittilär onun ardına. Sandılar, ani o gider mezara, aalamaa.

³²Mariya, açan etişi orayı, nere-deydi İisus, görüp Onu, düştü Onun ayaklarına da dedi: «Saabi, eer Sän olaydın burada, ölmeyeceydi benim kardaşım».

³³Açan İisus gördü onu aalarkan hem iudeyleri, ani geldilär onunnan, gücündi canında da kahırlandı.

³⁴Sora sordu: «Neredä onu koy-dunuz?» «Saabi, – cuvap ettilär on-nar, – gel da gör».

³⁵İisus aalardı.

³⁶Ozaman iudeylär dedilär: «Ya bak, O ne sevârdı onu!»

³⁷Ama kimisi onnandan dedilär: «O, ani açtı köörların gözlerini, ne yoktu mu nicä yapsın, ki bu adam da ölmesin?»

Lazar diriler ölüdän

³⁸Sora İisus, ölä kahırkı, geldi meza. Mezar bir laamđı, aazına da bir taş koyuluwyu.

³⁹«Aktarın taşı bir tarafa», – dedi İisus. Marfa, ölüünün kızkaradaşı, dedi: «Saabi, o bet kokêr, zerä şindän sora dört gün, nicä öldü».

⁴⁰İisus dedi: «Bän sana sölämedim mi, ani eer inanarsayıdın, göre-cän Allahın metinnini?»

⁴¹Aktardılar taşı /laam aazından, neredeydi ölü/. İisus, kaldırıp bakışını gökä, dedi: «Boba, şükür ede-rim, ani işitti Beni.

⁴²Bilerim, ani herzaman işidersin Beni, ama bunu deerim bu insan için, ani burada durêr, ki onnar inan-sınnar, ani Sän Beni yolladin».

⁴³Bu laflardan sora baardı büyük seslän: «Lazar, çık dışarı!»

⁴⁴Ölü çıktı, elli hem ayakları baalı bezlärlän, suratı da sarılı peş-kirlän. İisus dedi: «Çözün onu, da gidäbilsin».

İisusa karşı neet

⁴⁵Çoyu iudeylerdän, angıları gel-diyyildär Mariyaya, görüp ne yaptı İisus, inandılar Ona.

⁴⁶Ama kimisi gittilär fariseylerä da söledilär, ne yaptı İisus.

⁴⁷Ozaman büyük popazlar hem fa-riseylär topladılar Sinedrionu da dedilär: «Ne yapalım? Bu Adam yapêr çok meraklı nişan.

⁴⁸Eer brakarsak ölä Onu, hepsi Ona inanaceklar, gelecek romalılar da telef edecekler hem bizim ayoz eri, hem milletimizi».

⁴⁹Birisı onnandan, Kayafa, angısı o yıl baş popazdı, dedi: «Siz bişey bilmeeersiniz.

⁵⁰Annamêersiniz, ani taa islää sizin için, bir adam ölsün hepsi insan için, nekadar hepsi insan kayiba kalsın?»

⁵¹Bu lafi o sölämedi kendindän, ama çunkü o yıl baş popazdı, pro-rokluk etti, ani İisus lääzim ölsün hepsi iudey milleti için,

52 da diil sade bu millet için, ama toplasın bireri hepsi daalmış Allahın uşaklarını.

53 O günden sora neetlendilär, ki öldürsünñär Onu.

54 Onun için İisus gezmärdi açıkta iudeylär arasında. Gitti oradan bir erä, ani yakın çola, bir kasabaya, adı Efraim, da orada kaldı üürenicile-rinnän.

55 İudeylerin Paskellä yortusu yaklaştı. Çok insan dolaydan geldilär İerusalimä Paskelledän ileri, pak-lansınnar deyni.

56 Onnar aarardilar İisusu da biri-birinä sorardilar Ayoz binada: «Ne deersiniz, hiç gelmeyecek mi O yor-tuya?»

57 Ama büyük popazlar hem fari-seylär simarladıydilar, ani kim an-nayacek, neredä İisus, haberlesin on-nara, ki onnar tutsunnar Onu.

Mariya yaalêér İisusu

12 Altı gün Paskelledän ileri İisus geldi Vifaniya küyüñä, nere-dä yaşırdı Lazar, angısını diriltti ölüdän.

Orada hazırlandı konuş Onun için. Marfa izmet edärdi, Lazar da onnardan birisiydi, kim İisuslan bilä sofradaydı.

3 Mariya aldı bir funt* pek paali yaa, temiz nard kokuluu, yaaladı İisusun ayaklarını da saçlarının si-lärdi. Bütün içersi doldu gözäl nard kokusundan.

4 Üürenicilerden birisi, İuda İskariot, /Simonun oolu,/ angısı sora sat-tı İisusu, dedi:

5 «Neçin satılmadı bu yaa üçüz dinara, da para verilsin fukaalarala?»

6 Bölä lafetti, diil ani canı acıyar-di fukaalaralar için, ama ani hırsızdı. O tutardı keseyi da çalardı o gümüs-lerdän, ani toplanardı.

7 İisus cuvap etti: «Güçendirmä karyı, o bunu /lääzimdi/ korusun Benim gömülümäm için.

8 Fukaalaralar herzaman sizinnän olaceklar, ama Bän herzaman olma-yacam».

9 Çoyu iudeylerdän annadilar, ani İisus Vifaniya küyündä, da geldi-lär orayı, diil sade İisusu görmää, ama Lazarı da, angısını ölüdän di-rlitti.

10 Büüük popazlar neetlendilär, La-zarı da öldürsünñär.

11 Zerä çoyu iudeylerdän, onun beterinä, gidip, İisusa inanardilar.

İisus girer İerusalimä

12 İkinci günü bir sürü insan, ani geldiyildär yortuya, açan işittilär, ani İisus geler İerusalimä,

13 aldilar palma dalları da çıktılar İisusa karşı, baararak: «Osanna**, iisözlenmiş olsun Allahın adına Ge-län, Izrailin Padişahi!»

14 İisus buldu bir eşek, pindi ona atlı, nicä var yazılı:

15 «Korkma Sionun kızı***, se-nin Padişahın sana gelecek atlı bir eşek koduu üstündä!»

16 Üürenicilär baştan bunnarı an-namadilar, ama ondan sora, açan İisus metinnendi, aklına getirdilär, ani bölä Onun için yazılı, da onuştan insan Ona bunu yaptı.

* 12:3 1 funt – 0,33 kilogram. ** 12:13 Osanna – selämnemäk lafi, annaması «şindi kurtar». *** 12:15 Sionun kızı – İerusalimin insanı.

17 O insan, ani İisuslandı, açan O Lazarı diriltti ölüdän, saatlik edärdi bunun için.

18 İnsan onuştan çıktı İisusa karşı, zerä işitti, ani yaptı bu nişanı.

19 Fariseylär lafedärdilär biri-bi-rinnän: «Görersiniz mi, nicä bişey etiştirmeersiniz? Bak, bütün dünnä Onun ardına gider!»

İisus haberleer Kendi ölümü için

20 Onnarın, kim geldiyidi İerusa-limdä baş iiltmää, vardı birkaç urum aralarında.

21 Onnar yaklaştılar Filipä, angısı Galileyann Vifaaida kasabasından-dı, da dedilär ona: «Çorbacı, isteरiz görelim İisusu».

22 Filip gitti da söledi Andreyä. On-nar ikisi geldilär da söledilär İisusa.

23 İisus cuvap etti onnara: «Geldi saat, ki Adam Oolu metinnensin.

24 Dooru, dooru söleerim sizä, ani booday toomu, ani, düşüp erä, ölmärseydi, yalnız kalér. Ama ölär-seydi, çok bereket getirer.

25 Kim sever kendi canını, o kay-beder onu. Ama kim paa koymême kendi canına bu dünnedä, onu koru-yup, diveç yaşamak edener.

26 Eer birkimsey istärseydi izmet etmää Bana, gelsin ardıma. Neredä Bän olacam, orada olacek Benim iz-metkerim dä. Eer birkimsey izmet edärseydi Bana, Boba ona saygı sü-recek.

27 Şindi Beni kahir bastı. Ne de-yim Bän? Deyim: „Boba, kurtar Beni bu acı zamandan“? Ama Bän bu-nun için geldim!

* 12:31 Bu dünneyin çorbacısı – şeytan.

28 Boba, metinnä Sän Kendi adı-nı!» Ozaman göktän işidildi bir ses, ani dedi: «Metinnedim hem metin-neycäm dä!»

29 İnsannar, ani orada durardı, işti-tilär bu sesi da dedilär: «Gök gür-üldedi!» Başkaları dedilär: «Bir angil Onunnan lafetti!»

30 İisus cuvap etti: «Bu ses işidildi diil Benim için, ama sizin için.

31 Şindi daava olér bu dünneyä, şindi bu dünneyin çorbacısı* uura-dıldı dışarı.

32 Acan kaldırılam yukarı bu er-dän, çekeçäm hepsi insani Kendimä.

33 Bu laflarlan gösterdi, nesoy ölümnän lääzimdi ölsün».

34 İnsan cuvap etti: «Biz işittik Zakondan, ani Hristos yaşayacak diveç. Nasıl var nicä deyäsin, ani Adam Oolu kaldırılacek, hem kim bu Adam Oolu?»

35 İisus dedi onnara: «Aydınnık taa bir parça vakıt sizinnän olacek. Gezin, nekadar aydınnık sizinnän, sizi ka-rannık kaplamasın deyni. Kim gezer karannıkta, bilmeer, nereyi gider.

36 Nekadar vakıt aydınnık sizin-nän, inanın aydınnii, aydının ool-ları olasınız deyni». İisus söledi bu lafları, sora gitti da saklandı on-nardan.

İudeylerin inansızlı

37 İisus yaptı çok nişannar onna-rın önündä, ama onnar hep okadar inanmardılar Ona,

38 tamannansın deyni prorok İsa-yanın sözü, ani dedi: «Saabi, kim inandı bizim nasaatımız? Kimä açılı-di Allahın kuvedi?»

39 Onuştan inanamadılar, zerä İsa-ya taa dedi:

40 «Allah onnarin gözlerini köör etti, üreklerini çetinnetti, ki görme-sinnär gözlerinnän, annamasınnar üreklerinnän da dönmesinnär Bana, ki alıştırayım onnarı».

41 İsaya söledi bu işleri, zerä gör-dü İisusun metinniini da lafetti Onun için.

42 Bakmayarak buna, çoyu artık zaabitlerdän da İisusa inandılar, ama fariseylär betterinä açık sölämedi-lär, ki uuratmasınnar onnarı sinago-gadan.

43 Zerä taa çok sevdilär insan-dan metinnii, nekadar Allahtan me-tinnii.

44 İisus büyük seslän dedi: «Kim inanér Bana, o inanmēér Bana, ama inanér Ona, Kim Beni yolladı.

45 Kim görer Beni, görer Onu, Kim Beni yolladı.

46 Bän geldim olmaa aydinnik bu dünnedä, kim inanacek Bana, kalmasın karannıkta deyni.

47 Eer birkimsey işidärseydi Ben-im sözlerimi da tamannamarsayıdı, ona Bän daava kesmeerim, zerä Bän gelmedim daava kesmää dünneyä, ama kurtarmaa.

48 Kim atılér Bendän hem kablet-meer Benim sözlerimi, ona var kim daava kessin. O söz, ani söledim, daava kesecek ona bitki gündä.

49 Neçinki Bän lafetmedim Ben-dän Kendimdän, ama Boba, ani yolladı Beni, Kendisi simarladı, ne sö-leyim hem ne lafedeyim.

50 Bilerim, ani Onun simarlama-sı – diveç yaşamak. Onun için, ne lafederim, lafederim nicä Bana Boba simarladı».

*İisus yıkêér
üürenicilerin ayaklarını*

13 Paskellä yortusundan ileri-ydi. İisus bilärdi, ani geldi va-Kit, gitsin bu dünnedän Bobasına da, çünkü sevdi kendikilerini, angiları vardi bu dünnedä, gösterdi, ani se-ver onnarı bitkiyädän.

2 Yortu sofrasında diavol koydu-ydu Simon İskariotun oolunun İuda-nın üreenä neeti, ki satsın Onu.

3 İisus, Angisi bilärdi, ani Boba hep-sini verdi Onun elinä, hem Kendisi Allahtan çıkip-geldi da Allaha döner,

4 kalktı sofradan, soyundu üst ru-balarını, aldı bir peşkir da kuşandı onunnan,

5 sora su döktü tekneyä da başla-di yıkamaa üürenicilerin ayaklarını hem silmää peşkirlän, ani kuşalıydı.

6 Acan yaklaştı Simon Petriyä, Pet-ri dedi: «Saabi, Sän mi acaba yıka-yasın benim ayaklarımı?»

7 Cuvap etti İisus ona: «Ne yapê-rim, sän şindi annamêersin, ama an-nayacan sora».

8 Petri dedi: «Bir sıra bilä yıka-mayanın benim ayaklarımı!» İisus cuvap etti: «Eer Bän yıksamarsayıdim senin ayaklarını, ozaman olma-yacek payın Benimnän».

9 «Saabi, diil sade ayaklarımı, ama ellerimi dä, başımı da!» – dedi Si-mon Petri.

10 İisus dedi: «Yikanmışların lää-zim salt ayakları yıkanılsın, onnar heptän pak. Siz dä paksınız, salt diil hepsiniz».

11 Zerä bilärdi, kim satacek Onu, onuştan dedi: «Diilsiniz hepsiniz pak».

12 Ayaklarını yıkadıktan sora eni-dän giidi rubasını da, erleşip erinä,

dedi onnara: «Annêersiniz mi, ne yaptım Bän sizä?

13 Siz Bana „Üüredici“ hem „Saa-bi“ deersiniz, dooru söleersiniz, zerä Bän haka-na ölüyim.

14 Çünkü Bän, Saabiniz hem Üüre-diciniz, yikadım sizin ayaklarınızı, siz dä lääzim yıkayınız biri-birini-zin ayaklarınızı.

15 Zerä Bän gösterdim sizä örnek, ki siz dä yapasınız, ne Bän sizä yaptum.

16 Dooru, dooru söleerim sizä, ani çırak diil taa büyük kendi çorbacısından, hem yollamış olan – yollayandan.

17 Çünkü bunnarı bilirsınız, ne mutlu olaceniz, tamannarsayıdnız.

İisus saticiyi açtı

18 Lafetmeerim hepsiniz için. Bän bilerim onnarı, kimi ayirdım, ama lääzim tamannansın Ayoz Yazilar, ani deer: „O, kim ekmeemi iyer, o tepmeledi Beni“.

19 Söleerim sizä, taa olmadıynan, ki açan olacak, inanasınız, ani Bänim.

20 Dooru, dooru söleerim sizä: kim kableder onu, kimi Bän yollêérüm, o Beni kableder. Kim kableder Beni, o kableder Onu, Kim Beni yolladı».

21 Acan İisus söledi bu lafları, güç-lendi da, açık lafedip, dedi: «Dooru, dooru söleerim sizä, ani sizdän biri-si Beni satacek».

22 Üürenicilär baktılar biri-birinä da annamadılar, kimin için lafeder.

23 Üürenicilerdän birisi, angisini sevärdi İisus, oturardı sofrada, anık İisusun kucaana.

24 Simon Petri ona yaptı nişan, ki sorsun, kimin için laf gider.

25 Bu üürenici, angisi anıktı İisus-un güüsünä, sordu: «Saabi, kimdir o adam?»

26 İisus cuvap etti: «O, kimä vere-cäm bu bukayı, ani banacam». Sora, banıp bukayı, verdi Simon İskario-tun ooluna İudaya.

27 Acan İuda aldı bukayı, şeytan girdi ona. İisus dedi: «Ne yapaca-n, tez yap».

28 Kimsey onnardan, ani otururdular sofrada, annamadılar, neçin dedi bu lafları.

29 Kimisi sanardı, çünkü İuda ta-şıyardı keseysi, İisus istedi ona de-mää: «Satın al, ne lääzim bizä yortu içün, eki ver bişey fukaalarala».

30 İuda, açan aldı bukayı, hızlı çıktı dışarı. Gecä olmuştu.

Eni simarlamak

31 İuda dışarı çıktıktan sora İisus dedi: «Şindi metinnendi Adam Oolu, Allah da metinnendi Onda.

32 Çünkü Allah metinnendi Onda, ozaman Allah da metinneyecek Onu Kendindä. Hiç oyalanmadaan metinneyecek.

33 Uşacıklarım! Az vakıt buluna-cam sizinnän, aarayaceniz Beni, da nicä söledim iudeylerä, hep ölä şindi söleerim sizä: nereyi giderim Bän, siz gelämeyeceniz.

34 Vererim sizä bir eni simarlamak: Sevin biri-birinizi. Nicä Bän sevdim sizi, ölä siz dä sevin biri-birinizi.

35 Butürlü hepsi tanıyaceklar, ani siz Benim üürenicilerimsiniz, eer se-värseydiniz biri-birinizi».

*İisus haberleer
Petrinin atılması içün*

36 «Saabi, nereyi gidersin?» – sor-du Simon Petri. İisus cuvap etti: «Ne-reyi giderim, sän şindi yok nicä geläs-in Benimnän, ama sora gelecän».

³⁷ «Saabi, neçin yok nicä şindi gitdeyim Seninnän? Bän kayılım vereyim canımı da Senin için», – dedi Petri.

³⁸ İisus cuvap etti: «Verecän canını mı Benim için? Dooru, dooru söleerim sana, horoz ötüncä, sän üç kerä atılacak Bendän.

İisus Bobaya dooru yol

14 Kahırlanmayın. İnanın Alla-ha hem inanın Bana.

² Benim Bobamın evindä var çok oda. Eer ölä olmayaydı, söyleyeceydim sizä. Bän giderim hazırlayım sizä er.

³ Açılan gidecäm da hazırlayacam er, sora gelecäm dä alacam sizi yanına, ki olasınız siz dä orada, nere-deyim Bän.

⁴ Ama nereyi giderim, orayı yolu bilersiniz».

⁵ «Saabi, bilmeeriz, nereyi gider-sin, hem nasıl var nicä bilelim yolu orayı?» – dedi Foma.

⁶ İisus cuvap etti: «Bänim yol, as-lilik hem yaşamak. Bensiz kimsey Bobaya gelmeer.

⁷ Eer taniyaydınız Beni, ozaman taniyaceydiniz Benim Bobamı da. Büündän ötää siz tanıyêrsınız hem görersiniz Onu».

⁸ «Saabi, göster bizä Bobayı, da bu bizä etär», – dedi Filip.

⁹ İisus dedi ona: «Bunca vakit Bän sizinnänim, da sän, Filip, tam-mêersin mi Beni? Kim gördü Beni, o gördü Bobayı. Nesoy deersin sän: „Göster bizä Bobayı“?

¹⁰ İnanmêersin mi, ani Bän Boba-dayım, Boba da Bendä. Bu sözleri,

ani söleerim Bän sizä, sölâmeerim Bendän Kendimdän, ama Boba, ani bulunêr Bendä, yapêr Kendi işlerini.

¹¹ İnanın Beni, ani Bän Bobada-yım, Boba da Bendä. Eer inanmar-saydınız Beni, inanın baarlem o işleri.

¹² Dooru, dooru söleerim sizä, ani kim inanêr Bana, yapacek hep bu iş-leri, ani yapêrim Bän. Yapacek taa büyük işlär dä, nekadar bunnar, zerä Bän giderim Bobaya.

¹³ Ne dä isteyeciniz Benim adıma, yapacam, ki Boba metinnenmiş olsun Oolunda.

¹⁴ Eer istärseydiniz bişey Benim adıma, Bän yapacam.

İisus adêér Ayoz Duhu

¹⁵ Eer sevärseydiniz Beni, oza-man tamannayın Benim simarladık-larımı.

¹⁶ Bän yalvaracam Bobaya, da verecek sizä başka İlendirici*, An-gısı kalacek sizinnän divecinä,

¹⁷ Aslılık Duhunu, Angısını dünnä kabledämmer, zerä görmeer hem tanımêer Onu, ama siz taniyêrsınız, zerä O sizinnän bulunêr hem sizdä olacek.

¹⁸ Brakmayacam sizi üüsüz, gele-cäm sizä.

¹⁹ Taa biraz kaldı, da dünnä artık Beni görmeyecek, ama siz görece-niz, çünkü Bän yaşêérím, siz dä ya-sayacenz.

²⁰ O günü taniyacınız, ani Bän Bobadayım, siz dä Bendäysiniz, Bän dä sizdeyim.

²¹ Kim kableder Benim simarla-maklarımı hem tamannêér, o Beni se-ver. Kim sever Beni, sevilmiş olacek

* 14:16 İlendirici – eki «Yardımcı», «Girginnedici», «Ürekendirici».

Benim Bobamdan. Bän dä onu seve-cäm, da Kendim ona gösterilecäm».

²² İuda, diil İskariot, dedi: «Saabi, nasıl var nicä Sän bizä gösteriləsin da dünneyä gösterilmeyäsin?»

²³ Dooru cuvap etti İisus: «Kim sever Beni, o tamannêér Benim sö-zümü. Bobam da onu sever, biz ona gelecez da barabar yaşayacez.

²⁴ Kim sevmeer Beni, o tamanna-mêér Benim sözlerimi. Bu söz, ani işidersiniz, diil Benim, ama Boba-nın, ani Beni yolladı.

²⁵ Söledim sizä bu işleri, nekadar vakıt bulunêrim sizinnän.

²⁶ İlendirici, Ayoz Duh, angısını yollayacak Boba Benim adıma, üüre-decek sizi hem aklınıza getirecek hepsini, ne Bän söledim.

²⁷ Sizä usluluk brakêrim, Benim usluluumu sizä vererim. Vermee-rim, nicä verer usluluk bu dünnä. Kahırlanmayın hem korkmayın.

²⁸ İştittiniz, ne söledim sizä: „Gi-derim da sora gelecäm sizä“. Eer se-väyдинiz Beni, ozaman sevinecydi-niz, ani Bän giderim Bobaya, zerä Boba taa büyük Bendän.

²⁹ Söledim bunnarı şindi, taa olma-diynan, ki açan olacak, siz inanasınız.

³⁰ Artık çok lafetmeyecäm sizin-nän, zerä geler bu dünneyin çorbaci-si. Onun yok kuvedi Benim üstümä.

³¹ Ama dünnä läätzim bilsin, ani Bän severim Bobayı, onuştan hepsi-ni yapêrim, nicä Bana simarladı Bo-ba. Kalkın, gidelim buradan.

Baa çotuu hem çibiklar

15 Bän – hakına baa çotuu, Be-nim Bobam – baaci.

² Herbir çibik, ani üzüm yapmêér Bendä, onu keser, ama herbir çibik,

ani üzüm yapêr, onu paklêér, ki yap-sın taa çok üzüm.

³ Şindi siz paklandınız o sözlän, ani Bän sizä söledim.

⁴ Kalın Bendä, Bän dä kalacam sizdä. Nicä baa çibii yok nasıl ken-diliindän getirsün üzüm, eer kalmar-sayıdı çotukta, hep ölä siz dä, eer kal-marsayıdnız Bendä.

⁵ Bän – baa çotuuyum, siz – çibıklarsınız. Kim kalêr Bendä, hem kimdä kalêrim Bän, o yapêr çok üzüm. Bensiz bişey yapamêér-siniz.

⁶ Eer birkimsey kalmarsayıdı Ben-dä, o uradılêr dışarı da, nicä bir baa çibii, kuruyêr. Bu çibıkları toplêér-lar da, ateşâ atıp, yakêrlar.

⁷ Eer kalarsayıdnız Bendä, Benim sözlerim dä kalarsayıdlar sizdä, oza-man ne istärseydiniz, isteyin, da ve-rilecek sizä.

⁸ Eer yaparsayıdnız çok üzüm, bu-nunna Benim Bobam olacek metin-nemiş, da butürlü olaceniz Benim üürenicilerim.

⁹ Nicä Beni sevdî Bobam, ölä sev-dim Bän dä sizi. Kalın Benim sevgi-liimdä.

¹⁰ Eer tamannarsayıdnız Benim si-marlamaklarımı, kalarsınız Benim sevgiliimddä, nicä Bän tamannadım Bobamın simarlamaklarını da kal-dım Onun sevgiliindä.

¹¹ Söledim bunnarı, ki Benim se-vimeliim sizdä kalsın da sizin se-vinmeniz taman olsun.

¹² Budur Benim simarlamam si-zä: sevâsiniz biri-birinizi, nicä Bän sizi sevdim.

¹³ Yok kimseydä taa büyük sevgi, nekadar o, açan birkimsey verer ca-nını kendi dostları için.

¹⁴Eer yaparsaydınız, ne Bän sizä simarlêrim, ozaman siz Benim dostlarımızınız.

¹⁵Artık demeirim sizä çirak, zerä çirak bilmeer, ne yapêr çorbacısı, ama deerim sizä dost, zerä söledim sizä hepsini, ne Bobamdan iştittim.

¹⁶Siz Beni seçmediniz, ama Bän sizi seçtim. Sıraladım, gidip, meyva getiräsınız, da hojma olsun meyvanız, ki ne dä isteyeceniz Bobadan Benim adıma, sizä versin.

¹⁷Bunu simarlêrim sizä: seväniñ biri-birinizi.

Dünneyin kinnili

¹⁸Eer dünnä sizdän azetmärseydi, bilin, ani sizdän ileri Bendän azetmedi.

¹⁹Dünnedän olaydınız, dünnä seveydi kendikilerini. Ama çünkü diilsiniz dünnedän hem çünkü Bän sizi seçtim dünnä içindän, onun için dünnä sizdän azetmeer.

²⁰Getirin akliniza sözü, ani söledim sizä: „Çirak diil taa büük, nekadar çorbacısı“. Çünkü Beni kooladilar, sizi dä koolayaceklar, çünkü Benim sözümü tamannadilar, sizin sözlerinizi dä tamannayaceklar.

²¹Hepsini bunnarı yapaceklar sizä Benim adımin beterinä, zerä onnar tanimêrlar Onu, Kim Beni yoldadı.

²²Eer gelmeydim da sölämeydim onnara, günahları olmayaceydi, ama şindi onnara yok afetmäk günahlarına.

²³Kim azetmeer Bendän, azetmeer Benim Bobamdan.

²⁴Eer yapmayaydım onnarın arasında ölä işlär, ani başka kimsey yapmadı, olmayaceydi günahları.

Ama şindi hem gördülär, hem azetmedilär Bendän hem Benim Bobamdan,

²⁵tamannansın deyni, ne var yazılı onnarın zakonunda: „Hiç bir bişeyşiz karezlendlilär Bana“.

²⁶Açan gelecek İlendirici, Angisini Bän Bobamdan sizä yollaya-cam, Aslılık Duhu, Angisi Bobadan geler, O saatlik edecek Benim için.

²⁷Siz dä saatlik edeceniz, neçinki siz baştan Benimnänsiniz.

16 Söledim hepsini bunnari, ki siz sürçmeyäsiniz.

²Uradaceklar sizi sinagogalar-dan. Gelecek artık ölä bir vakit, açan herkez, kim sizi öldürecek, sanacek, ani bununnan Allaha izmet eder.

³Bölä yapaceklar, zerä tanımadılar ne Bobayı, ne dä Beni.

⁴Söledim bunnari sizä, ki açan gelecek o vakıt, aklınıza getiräsınız, ani Bän sizä söleyidim bunnari. Baştan bunnari sizä sölämedim, zerä sizinnän bilä bulunurdum.

Ayoz Duhun işi

⁵Şindi giderim Ona, Kim Beni yolladı, ama sizdän biriniz bilä sor-mêm: „Nereyi gidersin?“

⁶Ama bu lafların beterinä, ani söledim sizä, kahir bastı sizi.

⁷Ama Bän hakina söleerim sizä, ani taa islää olacek sizin için, ki Bän gideyim, zerä Bän gitmärseydim, İlendirici gelmeyecek, ama gidär-seydim, yollayacam Onu sizä.

⁸Açan O gelecek, dünneyä aça-cek, ne var günah, ne var dooruluk hem nedir Allahın daavası.

⁹Açacek onnarın günahlarını, ze-rä inanmadilar Bana.

¹⁰Açacek dooruluu, zerä Bän gi-derim Bobaya, da Beni şindän sora görmeyeceniz.

¹¹Açacek daavayı, zerä daavaya kesildi bu dünneyin çorbacısı.

¹²Var çok işlär, söleyim sizä, ama şindi yok nasıl onnara dayanasınız.

¹³Açan gelecek İlendirici, Aslılık Duhu, O doorudacek sizi bütün asılıaa, zerä O lafetmeyecek Ken-dindän, ama söyleyecek, ne işidecek, hem bildirecek sizä gelär işleri.

¹⁴O Beni metinmeyecek, zerä ala-cek ondan, ne var Bendä, da sizä açacek.

¹⁵Hepsi, ne var Bobada, onnar Benim, onuştan dedim, ani alacek ondan, ne var Bendä, da sizä açacek.

¹⁶Bir parça vakıttan sora artik Beni görmeyeceniz, ama taa bir parça vakıttan sora enidän göreceniz, /zerä Bän Bobama giderim/».

Kahırınız sevinmeyä donecek

¹⁷Açan işttilär bu lafları, kimisi üurenicilerindän dedilär biri-birinä: «Ne isteer bizä demää bu laflarlan, ani bir parça vakıttan sora görmeye-ceniz Beni, sora bir parça vakıttan sora enidän göreceniz, zerä Bän Bo-bama giderim».

¹⁸Ölä ki, onnar sordular: «Nedir bu „bir parça vakıt“, ani O deer? Biz annamêrliz, ne lafeder».

¹⁹İisus annadı, ani onnar isteरlär sorsunnar Ona, onuştan dedi: «Bu-nun için mi çekîersiniz, ani dedim: „Bir parça vakıttan sora görmeyece-niz Beni, ama taa bir parça vakıttan sora enidän göreceniz“?

²⁰Dooru, dooru söleerim sizä, ani aalayaceniz hem sizlayaceniz, ama dünnä sevinecek. Siz kahrlanace-

niz, ama kahırınız sevinmeyä dö-necek.

²¹Karı, açan geler vakıdı duudur-maa, zeetlenen, ama sora, açan duudurêr bir evlat, zeetlerini unudêr se-vinemktän, ani bir insan duudu bu dünnedä.

²²Hep ölä siz dä şindi kahrlanêr-sınız, ama açan enidän görecäm sizi, sevineceniz. Kimsey sizin sevinme-nizi sizdän alamayacak.

²³O gündä sormayaceniz bişey Bana. Dooru, dooru söleerim sizä, ne dä isteyeceniz Benim adıma Bo-badan, verecek sizä.

²⁴Şindiyä kadar bişey istämedi-niz Benim adıma. İsteyiniz, da kab-ledeceniz, ki sizin sevinmeniz ta-man olsun.

Bän ensedim dünneyi

²⁵Bunnarı annattım sizä örnek-lärlän, ama geler vakıt, açan artik örnek lärlän lafetmeyecäm, ama açık lafedecäm sizinnän Boba için.

²⁶O gündä isteyeceniz Benim adıma. Demeirim, ani Bän yalvaracam sizin için Bobaya.

²⁷Bobâ Kendisi sizi sever, zerä siz sevdiniz Beni da inandınız, ani Allahtan çıkip, geldim.

²⁸Geldim Bobadan bu dünneyä, şindi brakêrim dünneyi da dönerim Bobaya».

²⁹Ürenicileri dedilär: «Tä, şindi lafedersin açık da hiç lafetmeersin örnek län.

³⁰Şindi annêrliz, ani bilersin hep-sini, da diil läazim, ki sorsun Sana birkimsey bişey, onuştan inanêriz, ani Allahtan geldin».

³¹İisus cuvap etti: «Şindi inanêr-sınız mı?

32Tä, geler vakıt, artık geldi, açan daalışaceniz herkeziniz kendi erinä. Beni yalnız brakaceniz, ama Bän diilim yalnız, zerä Boba Benimnän.

33Söledim bunnarı, ki usluluunuz olsun Bendä. Bu dünnedä zeet geçi-receniz, ama girkinnenin, Bän ense-dim dünneyi!»

İisusun aracılık duası

17 Bu laflardan sora İisus kaldırı- di bakışını gökä da dedi: «Bo- ba, geldi vakıt, metinneyäsın Oolu- nu, ki Oolun da metinnesin Seni.

2Sän verdin Ona zaabitlik hepsi insan üstünä, ki versin diveç yaşa- mak hepsinä, kimi Sän verdin Ona.

3Diveç yaşamak budur, ki tanışın- nar Seni, hakına bir Allahı hem İisus Hristozu, Angisini Sän yolladin.

4Bän metinnedim Seni erdä, bitir- dim işimi, ne Sän verdin yapayım.

5Şindi Sän metinnä Beni, Boba. Ver metinnii, ani vardı Bendä dün- neyin kurulmasından ileri.

6Açtım Senin adını insannara, an- gilarını verdin Bana bu dünnedän. On- nar Senindi, Sän Bana onnarı verdin, da onnar tamannadilar Senin sözünü.

7Şindi tanıdlılar, ani hepsi, ne ver- din Bana, Sendän geler.

8Sözleri, ani verdin Bana, Bän onnara verdim. Onnar kablettilar da hakına tanıdlılar, ani Sendän çıkış, geldim, da inandılar, ani Sän Beni yolladin.

9Onnar için dua ederim. Dua et- meerim dünnä için, ama onnar için, angilarını Sän Bana verdin, zerä on- nar Senin.

10Hepsi, kim Benim, onnar Senin dä, hem kim Senin, onnar Benim dä. Bän dä onnarlan metinnenmiş oldum.

11Bän şindän sora diilim dünnedä, ama onnar dünnedä kalêrlar, Bän dä Sana gelerim. Ayoz Boba, koru onnarı kendi adınnan, angisini Sän verdin Bana, ki olsunnar birlikä, nicä Biz.

12Açan Bän onnarlandım, koru- dum onnarı Senin adınnan, angisini verdin Bana, göz-kulak oldum, da onnardan birisi bilä kaybelmedi, on- dan kaarä, ani lääzim kaybelsin, ki tamannansın Ayoz Yazı.

13Ama şindi Bän Sana gelerim. Bunnarı söleerim taa dünnedä bulu- nurkan, ki Benim sevinmeliim on- narda tamannansın.

14Verdim Senin sözünü onnara, ama dünnä azetmedi onnardan, zerä onnar diil bu dünnedän, nicä Bän dä diilim bu dünnedän.

15Yalvarmêrim, ki alasın onnarı dünnedän, ama koruyasın kötüdän.

16Onnar diil dünnedän, nicä Bän dä diilim dünnedän.

17Ayozla onnarı aslıllıklan. Senin sözün aslılık.

18Nicä yolladin Beni dünneyä, ölä Bän dä yolladım onnarı dün- neyä.

19Bän onnar için Kendimi vere- rim Sana, ki onnar da kendilerini versinnär Sana aslılıkta.

20Dua ederim diil sade onnar için, ama kalani için da, angıları onnarın laflarından inanaceklar Bana.

21Dua ederim, ki hepsi olsunnar birlikä, nicä Sän, Boba, Bendä, Bän dä Sendä, onnar da olsunnar Bizdä, ki dünnä inanabilsin, ani Sän Beni yolladin.

22Bän verdim onnara o metinnii, ani Sän verdin Bana olsunnar birlikä, nicä dä Biz,

23Bän onnarda, Sän dä Bendä, ki onnar taman birlikä olsunnar, da dünnä tanısın, ani Sän Beni yolladin hem sevdin onnarı, nicä dä Beni sevdin.

24Açan Bän isteerim, ki orada, nerädä Bän olacam, olsunnar Benimnän ba- rabar onnar da, kimi Sän verdin Ba- na, ki görsünnär Benim metinniimi, ani verdin Bana, zerä Sän Beni sev- din dünneyin kurulmasından ileri.

25Boba, Sän dooruysun. Dünnä Seni tanımadı, ama Bän Seni tanı- dim. Onnar da annadılar, ani Sän Beni yolladin.

26Bän Senin adını açtım hem taa açacam da, ki o sevgi, angisinnan Sän Beni sevdin, olsun onnarda, hem Bän dä olayım onnarlan».

İisus tutulêr

18Bu laflardan sora İisus çıktı dışarı üürenicilerinnän da geçti Kedron deresinin öbür tarafına, ne- redä vardı bir başçä. İisus hem üüre- nicileri girdilär bu başçeyä.

2İuda da, angısı sattı İisusu, bilär- di o eri, zerä İisus çok sıra toplanar- di üürenicilerinnän orayı.

3İuda aldı bir bölük asker hem bekçileri büyük popazlardan hem fa- riseyerdän, da geldilär burayı şafklar- larlan, fenerlärlän hem silählarlan*.

4İisus, ani bilärdi hepsini, ne ge- lecek başına, çıktı onnara karşı da dedi: «Kimi aarêersiniz?»

5Onnar cuvap ettilär: «Nazaretli İisusu!» İisus dedi: «Bänim». İuda, satıcı, onnarlan barabardı.

6Açan İisus dedi: «Bänim», on- nar çekildilär geeri da düstülär erä.

7İisus enidän sordu: «Kimi aarêér- siniz?» «Nazaretli İisusu», – cuvap ettilär onnar.

8İisus dedi: «Söledim sizä, ani Bänim. Çünkü aarêersiniz Beni, bun- narı brakin, gitsinnär».

9Bunu dedi, ki tamannansın söz, ani sölediydi: «Kaybetmedim kimseyi onnarda, ani Sän verdin Bana».

10Simon Petri çikardı kılıcı, ani taşıyırda yanında, urdu baş popazın çiraana da kesti onun saa kulaanı. Onun adıdyı Malh.

11İisus dedi Petriyä: «Koy kılıcı kılıf içiniä. Ne, içmeyecäm mi Bän o filcanı, ani Boba verdi, içeyim?»

İisus Annanın hem Kayafanın önündä

12Binbaşı, asker böülüü hem iudey- lerin bekçileri tuttular da baaladilar İisusu.

13İlkin götürdülär Annana, zerä o Kayafanın kaynatasıydı, angısı o yıl baş popazdı.

14Kayafa odur, kim akıl verdiyi iudeylerä: «Taa İslää, olsün bir adam hepsi insan içen».

15Ama Simon Petri gidärdi İisu- sun ardına, hem öbür üürenici da. Öbür üürenici tanışardı baş popaz- lan. O girdi İisuslan barabar baş po- pazın aulu içenä.

16Petri kaldı dışanda, tokatlar ya- nında. Öbür üürenici, ani tanışardı baş popazlan, çıktı dışarı, lafetti to- katlarda bekçi kariyan da geçirdi Petriyi içyanına.

17Tokatlarda bekçi karı dedi Pet- riyä: «Diilsin mi sän dä bu Adamın

* 18:3 Siläh – kılıç, süngü gibi işlär.

üürenicilerindän?» «Diilim», – cuvap etti Petri.

18 Ozaman çıraklar hem bekçilär yakardılar bir ateş da yisinardılar dolayında, çünkü suuktu. Petri durardı onnarlan barabar da yisinardi o da ateştän.

19 Baş popaz sordu İisusa üürenicileri için hem üüretmesi için.

20 İisus cuvap etti: «Bän ne söledim, açık söledim insana. Herzaman üürettim sinagogalar içindä hem Ayoz binada, nereyi toplanêr hepsi iudeylär. Saklı bişey sölämedim.

21 Neçin sorêrsin Bana? Sor onnara, kim sesledi sözümü. Tä, onnar bilerlär, ne lafettim».

22 Acan bu lafları işitti bekçilär dän birisi, ani durardı orada, urdu İisusa bir şamar da dedi: «Ölä mi Sän cuvap edersin baş popaza?»

23 İisus dedi: «Eer lafettiseydim kötü bişey, göster, ne kötülik söledim. Ama lafettiseydim ii, neçin urêrsin Bana?»

24 Ozaman Annan yolladı Onu baalı baş popaza, Kayafaya.

Petri atılêr İisustan

25 Simon Petri durardı da ateştä yisinardi. Ozaman sordular ona: «Acaba diilsin mi sän dä Onun üürenicilerindän?» O atıldı da dedi: «Diilim».

26 Baş popazın çıraklarından birisi, ani hisimdi o adamnan, angısının Petri kestiyydi kulaanı, dedi: «Bän seni görmedim mi başchedä Onunnan barabar?»

27 Petri enidän atıldı, da taman o vakit horoz öttü.

* 18:28 Pretorium – kullanıcının rezidençiyası.

İisus kullanıcı Pilatin önündä

28 Sora İisusu Kayafadan alıp, götürdülär Pretoriuma*. Sabaadi. Onnar kendileri Pretoriuma girmedilär, ki mindarlanmasınnar da iyäbilsinär Paskelleyi.

29 Pilat çıktı onnara da sordu: «Neyän siz kabaatlandırêrsınız bu Adamı?»

30 Onnar cuvap ettilär: «Eer O olmayaydi bir fena yapıcı, biz getirmeyeceydi Onu sana».

31 Ozaman Pilat dedi: «Alın onu da daava kesin kendiniz sizin zakonunuza görä». Ama iudeylär dedilär: «Bizim yok doorulumuz öldürmää kimseyi».

32 Bu oldu, ki tamannansın o söz, ani sölediydi İisus, açan açtı, ne ölümnän ölecek.

33 Pilat enidän girdi Pretoriuma, çaağı İisusu da sordu Ona: «Sänsin mi İudeylerin Padişahı?»

34 İisus cuvap etti: «Sän kendi liindän deersin bunu osa başkaları mı sana söledilär Benim için?»

35 Pilat dedi: «Ne, bän iudeyim mi? Kendi insanın hem büyük popazlar verdilär Seni benim elimä. Sölä, ne yaptin?»

36 İisus dedi: «Benim Padişahlüm diil bu dünnedän. Eer Benim Padişahlüm olaydi bu dünnedän, ozaman Benim izmetçilerim düşeceydiilär, ki Bän düşmeyim iudeylerin ellerinä, ama Benim Padişahlüm diil bu dünnedän».

37 Ozaman Pilat dedi İisusa: «Demäk, Sän Padişahsın, diil mi ölä?» İisus cuvap etti: «Sän söyleersin, ani

Padişahum. Onuştan Bän duudum hem bu dünneyä geldim, ki saathik ede-yim asılık için. Hepsi, kim asılık tarafında, sesleerlär Benim sesimi».

38 Pilat sordu Ona: «Nedir asılık?» Bunu sölediktän sora enidän çıktı iudeylerä da dedi: «Bän bulmêérüm bir dä kabaat bu Adamda.

39 Sizdä var bir adet, ki Paskellä yortusunda kolvereyim sizä kapan-dan birisini. İsteersiniz mi, kolvereyim sizä İudeylerin Padişahını?»

40 Ozaman hepsi taa bir sıra baardılar: «Dil Onu, kolver Varavva-yi!» Varavva sa bir hayduttu.

İisusa ölüm daavası kesiler

19 Ozaman Pilat aldı İisusu da izin verdi, düüsünnär Onu.

2 Askerlär ördülär tikenni çalidan feneñ da koydular İisusun başına. Giidirdilär Onu ergivan rubayan,

3 sora, yaklaşıp Ona, deyärdilär: «Seläm Sana, İudeylerin Padişahı!» da şamarlardilar Onun yanaklarını.

4 Pilat genä çıktı da dedi insana: «Tä, bän çıkarêrim Onu sizä, ki bilä-siniz, ani bän bulmêérüm Onda bir dä kabaat».

5 Çıktı İisus, çalidan feneñlän başında hem ergivan rubayan giiyim-ni. Pilat ozaman dedi insana: «Bu-dur Adam!»

6 Acan gördülär Onu büyük popazlar hem bekçilär, ozaman başladilar baarmaa: «Ger onu! Ger onu stavroza!» Pilat dedi: «Alın da gerin siz, zerä bän bulmadim Onda bir dä kabaat».

7 İudeylär cuvap ettilär ona: «Biz-dä var Zakon, da bu Zakona görä O

lääzim öldürüsün, zerä yaptı kendi-ni Allahın Oolu».

8 Pilat, işidip bu lafları, taa pek korktu.

9 Girdi enidän Pretoriuma da dedi İisusa: «Neredänsin Sän?» Ama İisus vermedi bir dä cuvap.

10 Pilat dedi Ona: «Bana mı cuvap etmeersin? Bilmeeersin mi, ani var kuvedim kolvereyim Seni hem var kuvedim gereyim Seni stavroza!»

11 «Olmayaceydi bir dä kuvedin Benim üstümä, eer verilmeyeydi sa-na göktän. Onuştan, kim verdi Beni senin elinä, onun günühü taa büük», – cuvap etti İisus.

12 Bundan sora Pilat aarardı ko-laylık, kolversin Onu. Ama iudeylär baarıldilar: «Eer kolverärseydin bu Adamı, diilsin dost Kesarlan. Herbir adam, kim kendini yapêr padişah, o Kesara karşı gider».

13 Acan Pilat işitti bu lafları, çi-kardı İisusu dışarı, oturdu daava skemnesinä o erdä, ani adı «Taş Dö-şemä», çifitçasına «Gavvafa».

14 O gün hazırlanmak günüydü* Paskellä yortusuna, altinci saadîn** dolayındaydı. Pilat dedi iudeylerä: «Tä, bu sizin Padişahınız!»

15 Ama onnar baardılar: «Öldür, öldür, ger Onu stavroza!» «Gere-yim sizin Padişahınızı mı?» – sordu Pilat onnara. Büyük popazlar dedilär: «Bizzä yok başka padişah, Kesar-dan kaarä».

16 Ozaman Pilat verdi İisusu onnarın ellerinä, ki gerilsin stavroza. Askerlär aldilar İisusu da götürdülär germää.

* 19:14 Hazırlanmak günü – cumaa. ** 19:14 Altinci saat – üülendä saat 12 (kimi bilgiçlerä göre saat 6).

İisus stavrozda

17 İisus Kendi götürürdü stavrozu omuzunda da çıktı o erä, ani dener «Baş kemii eri», çifitçasına «Golgofa».

18 Orada gerdilär stavroza Onu hem taa iki kişiyi, birisini saa tarafına, öbürüünü dä sol tarafına, İisusu da gerdilär ortada.

19 Pilat simarladı, yazsınnar da stavrozun yukarsına bölä bir yazı koysunnar: «Nazaretli İisus, İudeylerin Padişahı».

20 İudeylerdän çoyu okudular bu yazıyı, zerä nereyi gerdilär İisusu, yakındı kasabaya. Yazılıydı çifit, latin hem urum dillerindä.

21 İudeylerin büyük popazları dedilär Pilata: «Yazma „İudeylerin Padişahı“, ama yaz, ani „O Kendini sayardı İudeylerin Padişahı“».

22 «Ne yazdım, o yazılmış», – cuvap etti Pilat.

23 Askerlär İisusu gerdiktän sora aldılar Onun rubalarını da yaptılar dört pay, herbir askerä birär pay. Sora aldilar gölmeeni. Gölmeendä yoktu bir dä dikiş, örülüydü boyan-boya.

24 Askerlär dedilär biri-birinä: «Yırtmayalım gölmää, ama atalim çetelä, görelim, kimä düşecek». Bu oldu tamannansın deyni Ayoz Yazı, ani deer: «Pay ettilär rubalarımı, giyimim için çetelä attilar». Bölä dä yaptı askerlär.

25 Stavroz yanında, neredä geriliydi İisus, durardilar: anası, anasının kızkarداşı, Mariya, Kleopanın karısı, hem Mariya Magdalina.

26 Açılan İisus gördü anasını hem, durarak onun yanında, üüreniciyi, angısını sevärdi, dedi Kendi anasına: «O, karı! Tä, bu senin oolun!»

27 Sora dedi üürenicisinä: «Tä, bu senin anan!» Ondan sora bu üürenici aldı İisusun anasını kendi evinä.

İisus öler

28 Bundan sora İisus, bileräk ani şindi hepsi tamannandi, tamannansın deyni Ayoz Yazı, dedi: «Susa-dım».

29 Orada vardı bir kap, dolu şarap sirkesinnän. Askerlär, bir sünkeri bandırıp sirkeyä, issop* sopasına taktilar da uzattilar Onun dudaklarına.

30 Açılan İisus sirkeyi datti, dedi: «Tamannandi!» Sora iiltti başını da salverdi Duhunu.

31 Cuma günüydü. İudeylär istemärdilär, ki güüdelär, stavrozda gerili, kalsınnar cumertesi günü, zerä o cumertesi bir büyük gündü. Onustan yalvardilar Pilata, ki izin versin, kırsınnar gerilmiş olannarın baldırlarını da kaldırısnar güüdeleri.

32 Askerlär geldilär da kirdilar il-kinkisinin baldırlarını, sora ikincisinin, ani İisuslan bilä geriliydlär.

33 Ama açan yaklaştılar İisusa, gördülär ani O ölü, onun için onnar kırmadilar Onun baldırlarını.

34 Ama askerlerdän birisi sapladı Onun iyesini süngüylän, da birdän kan hem su aktı.

35 Bunu görän saatlik eder, da onun saatlıı aslı. O biler, ani dooru söleer. Söleer, ki siz inanasınız.

* 19:29 İssop – bir ot, angısının dalları serpmäk için kullanılır.

36 Bu bölä oldu, ki tamannansın Ayoz Yazı: «Onun kemiklerindän biri bilä falanmayacek».

37 Başka erdä Ayoz Yazı deer: «Bakaceklar Ona, Kimi sapladılar».

İisus mezara koyulər

38 Bundan sora Arimafeya kasabasından İosif, angısı İisusun bir üürenicisiydi, ama bunu saklı tuttu, zerä korkardı iudeylerdän, istedi izin Pilattan, ki indirsin İisusun güüdesini stavrozdan. Pilat kayıl oldu. İosif gitti da aldı İisusun güüdesini.

39 Geldi Nikodim dä, angısı gecä geldiyydi İisusa, getirdi yakın üz funt* smirna, karışık aloya yaayınnan.

40 Onnar aldılar İisusun güüdesini da sardilar ketendän bezlärlän, ii kükürlən, iudeylerin gömmäk adetlerinä görä.

41 Orada, neredä İisusu gerdilär, vardı bir başça. O başça içindä vardı bir eni mezar laami, nereyi taa kimsayı koymadıylar.

42 Orada koydular İisusu, zerä iudeylerin hazırlanmak günüydü, da bu mezar orayı yakındı.

İisus diriler

20 Haftanın ilk günündä** Mariya Magdalina çin-sabaelän, taa karannıktan, geldi mezara da gördü, ani taş aktarılmış mezarin aazından.

2 O kaçarak gitti Simon Petriyä hem öbür üüreniciyü, angısını sevärdi İisus, da dedi onnara: «Almışlar Saabiyi mezardan, da bilmeeriz, nereyi koydular Onu».

3 Ozaman çıktı Petri hem öbür üürenici da gittilär mezara.

4 İki barabar kaçtılar, ama öbür üürenici Petridän taa pek kaçardı da etişi ondan ileri mezara.

5 Açılan ildi, gördü keten bezleri erdä, ama mezar içiniä girmedı.

6 Onun ardına geldi Simon Petri. O girdi mezar içiniä, gördü erdä keten bezleri

7 hem peşkiri, ani başındaydı. O diildi bezlärlän birerdä, ama sarılı topluydu da koyuluydu başka tarafa.

8 Ozaman girdi mezar içiniä öbür üürenici da, angısı ileri etişiyydi mezara da, görüp, inandı.

9 Zerä onnar taa bilmärdilär Ayoz Yazıdan, ani İisus lääzimdi dirilsin ölüdän.

10 Sora üürenicilär enidän döndülar geeri evä.

11 Ama Mariya durardı dışarda, mezarın yanında, da aalardı. O aalar-kan, iildi baksın mezar içiniä.

12 Da orada görer iki angil, giyimni ak-biyaz rubayan. Birisi oturardı baş ucunda, öbürü dä ayak ucunda, neredä koyuluydu İisusun güüdesi.

13 Onnar sordular ona: «Kar! Neçin aalêerrsün?» O cuvap etti: «Almışlar benim Saabimi, da bilmeerim nereyi koydular».

14 Bölä lafedärkän, döndü da gördü İisusu, Angısı orada ayakça durardı, ama tanımadı Onu.

15 İisus dedi ona: «Kar! Neçin aalêerrsün? Kimi aarêerrsün?» Mariya sandı, ani O başçivancı, da dedi: «Çorbacı! Eer sän aldisaydın Onu,

* 19:39 100 funt – 33 kilogram. ** 20:1 Haftanın ilk günü – pazar günü.

sölä nereyi koydun, da bän alacam Onu».

16 İisus dedi ona: «Mariya!» O çabuk döndü da çifitçasına dedi: «Ravvuni!», annaması «Üüredici».

17 İisus dedi ona: «Tutunma Ben-dän, zerä Bän taa kalkmadım Boba-ma, ama git kardaşlarımı da sölä onnara, ani kalkérím Benim Boba-ma hem sizin Bobanızı, Benim Al-lahıma hem sizin Allahınıza».

18 Mariya Magdalina geler üürenicilerä da deer: «Bän gördüm Saabi-yi», sora söledi, ne dedi İisus.

Üürenicilär İisuslan karşı gelerlär

19 O haftanın ilk günündä, avşam üstü, üürenicilär topluydular birer-dä. Kapular kitliydlär, zerä kor-kardilar iudeylerdän. Ozaman İisus geldi onnaların arasına da dedi onna-ra: «Selemet sizä!»

20 Bundan sora gösterdi onnara ellerini hem iyesini. Üürenicilär, görüp Saabiyi, sevindilär.

21 İisus dedi ikinci sıra: «Selemet sizä! Nicä yolladı Beni Bobam, ölä yollérim Bän dä sizi».

22 Bu laflardan sora O üfledi onna-ra da dedi: «Kabledin Ayoz Duhu.

23 Kimin günahlarını baaşlaya-ceniz, onnara baaşlanacek, kimin baaşlamayaceniz, onnara baaşlan-mayacak».

İnansız Foma

24 Foma, onikidän birisi, angısına dener «İkiz», yoktu onnarlan bara-bar, açan İisus geldi.

25 Öbür üürenicilär dedilär ona: «Biz gördük Saabiyi!» Ama o dedi: «Görmeyeincä Onun ellerindä ni-

şannarı enserlerdän, koymayınca parmaamı nişannara hem yoklama-yinca eliminän Onun iyesini, bän inanmayacam».

26 Sekiz gündän sora enidän top-luydular İisusun üürenicileri içerdä, Foma da onnarlandı. Kapular kitliy-kän, geldi İisus onnaların arasına da dedi: «Selemet sizä!»

27 Sora deer Fomaya: «Ver para-maamı da bak Benim ellerimä, ver elini da yokla Benim iyemi da olma inansız, ama ol inancı».

28 Foma dedi: «Saabim hem Al-lahımlı!»

29 İisus dedi ona: «Foma, sän gör-dün da inandın. Ne mutlu onnara, kim görmediynän inanrə».

30 İisus çok başka nişannar yaptı üürenicilerin önündä, angıları içün yok yazılı bu kiyatta.

31 Ama bunnar yazılı, ki siz ina-nasınız, ani İisus – Hristos, Allahın Oolu, da inanarak, diveç yaşamanız Onun adınnan olsun.

İisus Tiveriada gölündä

21 Bundan sora İisus enidän gös-terildi Kendi üürenicilerinä Tiveriada gölünü boyunda. Tä nicä O göründü:

2 Simon Petri, Foma, angısına de-ner «İkiz», Nafanail, Galileyanın Ka-na küyüydän, Zevedeyin oolları hem taa iki üürenici toplandıylar bireri.

3 Simon Petri dedi: «Giderim ba-lık tutmaa». Onnar cuvap ettilär: «Gideriz biz dä seninnän». Gittilär da pindilär kayık içünä, ama o gecä bişey tutmadılar.

4 Açılan aydınndan, İisus durardı gölün boyunda, ama üürenicilär ta-nımadılar Onu.

5 İisus dedi onnara: «Uşaklarım! Tuttunuz mu bişey sabaaimeesi için?» Onnar cuvap ettilär: «Tutmadık».

6 O dedi onnara: «Atın süzmeyi ka-yınna saa tarafına da tutaceniz». Onnar attılar da artık çıkaramardılar süzme-yi, okadar çok balık tutulmuştu.

7 Ozaman üürenici, angısını se-värdi İisus, dedi Petriyä: «Tä, Saabi!» Simon Petri, açan iştitti, ani O – Saabi, belinä baaladı üst rubasını, zerä soyunmuştu, da atladi su içünä.

8 Ama kalan üürenicilär geldilär kayıklan, zerä uzak diildilär kenar-dan, yakın bir ikiüz endezenin* do-layında, da çekärdilär süzmeyi ba-lıklarlan.

9 Açıçıklar kuruya, orada gör-dülär koor üstündä koyulu balık hem yanında ekmek.

10 İisus dedi onnara: «Verin ba-lıklardan, ani şindi tuttunuz».

11 Simon Petri pindi kayaa da çekti süzmeyi kenara. O doluydu büük balıklarlan, hepsi vardi üz elli üç ba-lık. Bakmayarak, ani ölä çok, süzmä hep okadar kopmadı.

12 İisus dedi onnara: «Gelin da iyin». Kimsey üürenicilerdän kıyış-mardı sorsun Ona: «Kimsin sän?» Zerä hepsi tanyardılar, ani O Ken-disi Saabi.

13 İisus yaklaştı, aldı ekmää da verdi onnara. Hep ölä sora verdi ba-lıkları da.

14 Bu üçüncü sıra İisus gösterildi üürenicilerinä dirilmektän sora.

Petri, otlat Benim koyunnarımı

15 Onnar idiktän sora, İisus dedi Simon Petriyä: «Simon, İoanın oolu!

Seversin mi sän Beni taa çok bun-nardan?» Petri cuvap etti: «Aslı, Saabi, Sän bilersin, ani bän severim Seni». İisus dedi ona: «Otlat Benim kuzularımı».

16 İkinci sıra sorêr ona: «Simon, İoanın oolu! Seversin mi sän Beni?» Petri cuvap etti Ona: «Aslı, Saabi, Sän bilersin, ani bän severim Seni». İisus dedi ona: «Güt Benim koyun-narımı».

17 Üçüncü sıra sordu ona: «Si-mon, İoanın oolu! Seversin mi sän Beni?» Petri güclendi, ani üçüncü sıra hep bunu sordu: «Seversin mi Beni?» da cuvap etti: «Saabi! Sän hepsini bilersin. Sän bilersin, ani bän severim Seni». İisus dedi ona: «Otlat Benim koyunnarımı».

18 Dooru, dooru söleerim sana, açan sän gençtin, kuşanardin kendin da gidärdin, nereyi kendin istärdin, ama açan ihtärlayacak, uzadacan ellerini, da başkası kuşayacek seni da götürecek, nereyi sän hiç istä-meersin».

19 Söledi bunnarı, ki göstersin, nesoy ölümnen Petri metinmeyecek Allahı. Bunnarı sölediktän sora dedi ona: «Gel Benim ardıma».

20 Petri baktı geeri da gördü, ani onnarın ardına geler üürenici, angı-sını sevärdi İisus, hem angısı avşam ekmää vakıdında dayandıydı İisus-un güüstünä, da sordu: «Saabi! Kim satacek Seni?»

21 Petri, görüp onu, sordu İisusa: «Saabi, onunnan ne olacak?»

22 İisus dedi: «Eer Bän istärseydim, ki o kalsın diri, taa Bän gelincä, sana ne zarar? Sän bak da gel ardıma».

* 21:8 200 endezä – bir 100 metra.

23Bundan sora laf daaldı kardeşlerin arasında, ani bu üürenici hiç ölmeyecek. Ama İisus dede di, ani o hiç ölmeyecek, salt dedi: «Eer Bän istärseydim, ki o kalşın diri, taa Bän gelincä, sana ne zarar?»

24Bu, o üürenici, ani saatlik eder bu işlär için hem yazdı bunnarı, da biz bileriz, ani onun saatlı aslı.

25Var çok taa, ne yaptı İisus, ama eer yazılıydı hepsi ufacıktan, sanêrim, ki bütün dünna yoktu nasıl sıydırsın bu yazılmış kiyatları. /Amin./